

Sisällys- luettelo

- Päätoimittajalta 3
- Puheenjohtajalta 4
- HOL-sektorilla tapahtuu: Ketä kiinnostaa
– Nyt kannattaisi kiinnostaa (HOL-vastaavan terveiset) 5
- Tosineessa tapahtuu 6
- OPS-työryhmästä 7
- Ei mitään pölyisiä muumioita, vaan työllistymisen supersankareita
– Arkistonhallinnan maisteriohjelman opiskelijat kertovat 9
- Arkistonhallinnan maisteriohjelma (AHMO) 13
- Tulkintoja generalistien työhönsijoittumisesta 14
- Paskan kaupungin tunnetuin vesinokkaeläin 16
- ”Päätin tulla Suomeen. Se ei ollut virhe.” 18
- Make waffles, not war – Mikä tekee norjalaisen? 20
- Siirtotyöläisenä Hollolassa 25
- Oodi Pieksämäelle C-mollissa, eli opas junaratojen ja Amerikan
kyllästämään kaupunkiin 28
- Näkökulmia pohjalaiselta pohjalaisuuteen 32
- Vanhojen lehtien havinaa 37
- Antti ajattelee (flow-tilassa) 41
- Kinkku kolpakoissa – Katsauksessa Alkon joululuuet 2011 42
- Humanisti tutkii 45
- Haalarinpoltto- Erään savolaisen kasvutarina 46
- Operaation Snüsselbussel – Suur-Suomiko muka haihattelua? 49

TOSINE 2/2011

Jyväskylän historianopiskelijoiden pää-
äänenkannattaja jo vuodesta 1979.

Päätoimitus: Riikka Muhonen

Taitto: Riikka Muhonen

Tätä lehteä toimittivat:

Anri Aho
Antti Alanko
Anne Gr-Glaúx
Zachris Haaparinne
Johannes Heikkilä
Mikko Hiljanen
Ville Häkkinen
Mikko Lehtonen
(Akavan erityisalat, SPECIA ry)
Riikka Muhonen
Lauri ”Mauri” Niemistö
Nooa Nykänen
Osmo ”Anttoni” Nyssönen
Enna Poutiainen
Heikki Roiko-Jokela
(AHMOsta vastaava
HELAn yliassistentti)
Juho Soini
Niko Vartiainen
Kaisu Venäläinen
Noora Virokannas
Elina Yli-Luukko

Painos: 200kpl

Jyväskylän yliopistopaino 2011

Kannessa: Adolf Ehrnrooth
feministitapetilla

Päätoimittajalta

Ulkomailla reissaillessa on hauskaa nostalgisoida Suomea, armasta synnyinmaata, jossa valkolatva tuomi... tiedättehän? Pistää moldovalaisessa minibussissa soimaan vaikkapa Ultra Brata tai YUP:tä ja filistellä kaikkia niitä kummia paikkoja ja tyyppisiä, joita armas kotomaa rajojensa sisään sulkeekaan. Siksi tämä numero onkin (itsenäisyyspäivään sopien!) omistettu armaalle isänmaalle, kaikissa muodoissaan ja laimentamattomana.

Oma kotini on Savossa, tuossa maakunnassa, josta ovat kotoisin kaikki Suomen kauneimmat, älykkäimmät, sukkelimmat ja vekkuleimmat tyypit. Tai ainakin ne, joilla on suurimmat luulot itsestään. Sukujuuret ovat syvällä entisen Säämingin pitäjän Haukiniemen kylän mullassa. Nykyisin paikka kuuluu Savonlinnan kaupunkiin, jos jollain on yleissivistyksessään Säämingin mentävä aukko. Siellä, samalla kylällä, on isänpuoleinen suku asunut viimeiset 500 vuotta, aina siitä lähtien kun sukuhaaran ensimmäinen Muhonen (silloin vielä Muhoin) tuli tänne Pohjolaan Baltiasta muuraamaan Olavinlinnan muureja.

Joku saattaa väittää, että Suomi on masentava ja ankea maa, jossa ei koskaan tapahdu mitään. Kaikki jännittävä on jossain muualla, kaukana poissa. Kuitenkin tavallinen arki on ihan oikeasti vähintään yhtä ihmeellistä kuin suuret seikkailut maailman kaukaisilla laidoilla. Tiedän, miltä näyttää auringonnousu Kilimanjarolla, kuinka Kiinan muurilla tuulee ja miten haikeasti balalaikka voi Volgan rannalla soida. Mutta nuoruus arkisen kauniissa Pohjois-Savossa on painanut muistoihin myös seuraavat asiat:

- Sen tunteen, kun kävelet halki pohjoismaiden suurimman torin (joka paekakuntalaesten kesken tunnetaan myös siperialaisena lentokenttänä) jonain aikaisin pimenneenä marraskuun iltana, kun tuuli puhaltaa pohjoisesta
- Koskenkorvanhuuriset juhannusjuhlat Karttulassa keskelle peltoa parkkeeratussa moottoriveneessä
- Valomerkin aikaan kuultu laulesitys, kun joku laulaa sinulle ja ainoastaan sinulle kaikki osaamansa säkeistöt Batin ja Ryydin hittibiisiä Lentävä puliukko
- Käännytys Juankosken ainoasta baarista penkkari-iltana, koska kaverin paperit ovat Kaavilla
- Kesäiset auringonnousut Kallavedellä
- Pakkasyön kirkkaat tähdet Puutossalmen lossilla

Tässä numerossa kummastellaan näitä arjen hienouksia oikein olan takaa. Kotimaanmatkailu alkoi yllättävästi poltella juttuja oikolukiessa ja taittaessa. Hitsi, mikä mahtaakaan olla meininki Hollolassa, Pieksämäellä ja Munakan kylässä Etelä-Pohjanmaalla? Näkeekö perunakellarin katolta ihan oikeasti maailman?

”Oletko sinä Suomi sellainen iloinen maa, missä on paikkoja ja kolmostuoppeja?”

Onhan se.

Rakkauvella,
Riikka

PS: Jos nyt jotain asiaakin halutaan nostaa esiin, niin Tosineen hallitus vaihtuu jälleen ensi vuoden alkupuolella. Silloin saattaa päätoimittajan paikkakin vapautua. Vuan suattaa olla vappautumattakkii. Hallitukseen joka tapauksessa kaikki, se on mukavaa touhua!

Puheenjohtajalta

Selailin tässä vanhoja Tosine-lehtiä hakeakseni vaikutteita edellisiltä puheenjohtajilta kirjoitukseeni. Kirjoituksissaan niin isällinen Juha Västilä kuin poliittisesti valveutunut Petri Honkonenkin kertasivat pitkälti menneen kauden tärkeitä tapahtumia ja linjasivat tulevaa. Itse sen sijaan kirjoitin viime lehteen laveamman jutun kansainvälisyydestä. Nyt on aika palata juurille huomaan, ja kirjoittaa jotain koko Tosinetta koskevaa. Näin, vaikka koen, että suuret linjavedot eivät ole oman osaamisalueeni kärjessä.

Kyse on tällä kertaa rahasta. Kuten edellisen lehden jutun jälkikirjoituksessa kirjoitin, Tosine on kuluvalle kaudella pyrkinyt lisäämään ulkopuolisen rahoituksen määrää. Tausta-ajatus tässä on se, että vaikka ainejärjestön rahoituksen pohja on ainajäsenmaksuissa ja tapahtumat rahoitetaan pitkälti osallistujien kukkarosta, muilta kuin jäseniltä tulevan rahan määrän toivoisi tulevaisuudessa kasvavan. Tämä ajatus mielessä pitäen, tänä vuonna rahaa on pyritty keräämään muun muassa sekä myymällä mainoksia lehteen että panostamalla JYY:ltä saatavaan yleisavustukseen ja tekemällä entistä laajempaa yhteistyötä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Rahaa ulkopuolisilta saadaan kerättyä pääsymaksuina. Tällaisesta toiminnasta hyvänä esimerkkinä toimii muun muassa Kauden korkkajaiset, joihin tänä vuonna myytiin lippuja ulkotosinelaisille ennennäkemätömän paljon. Tässä onnellalla on osuutensa: tapahtuma järjestettiin otolliseen aikaan ja kaupunki kuhisi ihmisiä. Toivoisin, että tulevaisuudessa tämä trendi jatkuu ja Tosineen tapahtumien jatkot järjestetään sellaiseen aikaan ja sellaisessa paikassa, että muut opiskelijat ja yöjalassa kulkijat saapuvat paikalle tuomaan roponsa meidän laariin.

Pitkälti ulkopuolisen rahan vuoksi Tosine otti tänä vuonna suuren osan vuosijuhlien maksuista kontolleen; jokaisen osallistujan illalliskortin maksuja Tosine kompensoi usealla eurolla. Tämä tarkoitti sitä, että tänä vuonna tarjottavat olivat runsaat, ja silti illalliskortti voitiin pitää kohtuullisen halpana. Rahalla ei saa kuitenkaan ostettua hyvää ja hauskaa tunnelmaa, sen loivat ihmiset.

On myös muita asioita, joita rahalla ei saa, ja tällä tarkoitan edunvalvontaa. Myöskään tätä puolta ei ole unohdettu Tosineessa. Esimerkkinä toimii OPS-työ, jonka ainejärjestö on tehnyt. Vaikka tulokset ovat vielä hämärän peitossa, uskon, että opiskelijoiden ääni on entistä vahvemmin esillä laitoksella päätettäessä opiskelijoiden ja opiskelun tulevaisuudesta. Toivottavasti myös tämä työ jatkuu tulevaisuudessa entistä vahvempana.

Niin tai näin, joulun se tulla jolkottaa. Haluankin lopuksi toivottaa kaikille railakasta pikkujoulua ja rauhallista oikeaa joulua.

Mikko
Puheenjohtaja

P.S. Hallituskausi 2011-2012 kääntyy ehtoopuolelle. Toivottavasti kabinettikeskustelut tulevan hallituksen kokoonpanosta ovat jo alkaneet.

Hol-sektorilla tapahtuu: Ketä kiinnostaa - nyt kannattaisi kiinnostaa

Lauantaina 19.11. järjestettiin Hol-seminaari, tällä kertaa Turussa. Seminaarissa selvisi allekirjoittaneelle vaikka mitä. Asia on sillä tavalla, että seuraavaksi vallan Historian opiskelijoiden liitossa ottaa Turku minkä jälkeen vuorossa on Jyväskylä. Tämä tarkoittaa sitä, että ensi vuodelle Holliin valitaan varapuheenjohtaja Jyväskylästä. Tästä varapuheenjohtajasta on yleisesti tullut seuraavana vuonna järjestön puheenjohtaja. Nyt siis kannattaa alkaa pohtimaan kuka tosinisti ottaa vallan, ei enempää eikä vähempää, kuin mahtavassa valtakunnallisessa kattojärjestössämme. Lisäksi tämä tarkoittaa sitä, että ensi syksyn syysseminaari järjestetään Jyväskylässä. Elikkä varapuheenjohtajuus tuo mukanaan Hollin konkreettisesti Jyväskylään.

Mielestäni jokaisen tosinistin kannattaa lähteä tavoittelemaan tätä paikkaa, koska Historian opiskelijoiden liitto on organisaatio, jolla on valtavat mahdollisuudet. Hollin tehtävänähän on toimia valtakunnallisena historianopiskelun edunvalvontaa organisaationa ja yhdyssiteenä eri kaupunkien ainejärjestöjen välillä. Voi olla, että tuota edunvalvontatehtävää vielä tarvitaan, sillä yliopistokenttämme tullaan todennäköisesti laittamaan tulevina vuosina uuteen uskoon. Tällöin on mahdollista, että historia muiden humanististen aineiden mukana voi jäädä jalkoihin. Mitenkä edunvalvonta sitten toteutuu, on kiinni niistä ihmisistä jotka Hollissa vaikuttaa. Siksi olisi hyvä, että joku valveutunut, aktiivinen ja rohkeuttakin omaava yksilö nousisi tälle historian opiskelun näköalapaikalle.

Varapuheenjohtajuus tuo mukanaan myös mahdollisuuden olla mukana järjestämässä ensi syksynä Hol-seminaaria ja seminaarin järjestäminen on hauskaa puuhaa. Aiheen tai teeman saa päättää itse ja puhujiksi saa hommata kenet tahansa. Seminaaria järjestellessä kokemus karttuu ja pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin. Käytännössä pääsee siis toteuttamaan itseään yhteisin varoin.

Nyt jokainen tahoillaan pohtimaan mitä Historian opiskelijoiden liitolta haluaa ja miten sitä tulisi kehittää. Seuraava seminaari järjestetään Tampereella, alustavan tiedon mukaan 25. päivä helmikuuta. Siellä pidetään myös sääntömääräinen vuosikokous, jossa valitaan liitolle uusi hallitus. Tuolloin tulisi olla myös Tosineen suunnitelmat selvillä Hollin suhteen.

Ps. Itse olen jo niin vanha kehäkettu, että ns. sääntömääräiset vuodet Tosineen hallituksessa ovat täynnä, joten annan tilaa nuoremmille. Kuittenkin kehotan jokaista laittamaan jo nyt seuraavan seminaarin päivämäärän ylös ja sehän on 25.2.2012. Vielä yksi asia, Hol lanseeraa bloginsa joulun tietämillä. Blogiin saa jokainen historian opiskelija vapaasti kirjoittaa ja sitä saa myös jokainen vapaasti lukea.

Hol-vastaava
Johannes Heikkilä

Tosineessa tapahtuu

Menneet meiningit

6.7. Perinteikäs kesätenttisauna Kiviniemessä

1.9. Opintojen virallinen alkamispäivä: HELAan paukahtaa 38 fuksia, joiden ensimmäiset viikot ovat täynnä sekä Tosineen että JYYn järjestämiä illanistujaisia

7.9. Kauden korkkajaisbileet Freetimessa. Väkeä kerääntyi paikalle suorastaan vallankumouksellisissa määrin.

13.9. Kivijalkapiknik yhdessä etnologien kanssa. Vaikkei sää oikein suosinut, mölkyn, pokerin ja grillin ääreen kerääntyivät kaikki kynnelle kykenevät etnologian ja historian fuksit.

15.9. Tosineen perinteikäs saunailta Kortepohjassa.

20.9. Kaikki vuosikurssit iloisesti yhteentuonut peli-ilta baari Vakiopaineessa.

5.10. Vuoden 2011 fuksiaiset, teemanaan historian julkimot. Meininki oli äänekkästä ja iloista, kuten perinteisiin kuuluu. Alkoholilla oli osuutta asiaan.

6.10. Kauppakadun Appro, joka toimi oivana jatkona fuksiaisille. Punahaalarit komeasti esillä, jatkopaikoina Katse ja Senssi.

12.10. Sivuainepäivä, tietoa eri sivuaineiden hyvistä ja huonoista puolista oli tarjolla Historicalla.

25.10. Salamaraksit ja Tosine ry:n puolivuotiskokous. Viiniä oli runsaasti ja se oli hyvää. Vallankumouksellisenä uutuuksena speed dating, joka tutustutti eri vuosikurssien opiskelijat toisiinsa tappavan tehokkaasti.

26.10 Halloween-bingo pub Annelissa yhdessä Emilen, Fokuksen ja Sanen kanssa.

12.11. Etnologien ainejärjestötilan Kivijalan hartaat hautajaiset, joihin myös muutamat tosinistit toivat surunvalittelunsa.

23.11. Tosineen 52-vuotisbileet Historicalla. Juhlapuhujana Pirjo Markkola ja ohjelmassa vanhan hyvän ajan tanssimusiikkia ja jotain uudempaa. Riehakkaat jatkot Bar Brassassa.

7.12. Fuksien järjestämät pikkujoulut Historicalla.

Lisäksi koko syksyn on säännöllisenä jatkunut reikäpallon lätkiminen Tosineen sählyvuorolla sekä korttien läimiminen Jemma Poker Tourilla.

Tulevaa toimintaa:

Tosineen vuosikokous helmikuun lopulla. Harkitse toki hakeutuvasi hallitukseen toteuttamaan Tosineen toimintaa käytännössä!

Lisäksi suunnitteilla mm. vaihtoinfo, sitsit sekä perinteikäs pubibussi yhdessä Lööpin kanssa.

Kevään kruunaa vappu, Minnan lakitus ja Harjun piknik.

Kauden päättäjaiset järjestettäneen tänäkin vuonna kukan päivän tienoilla.

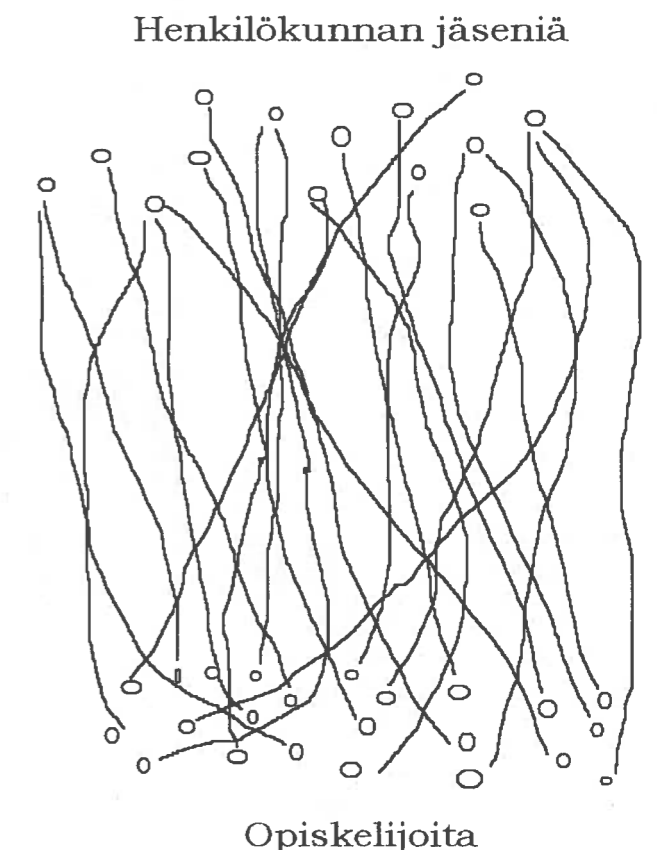
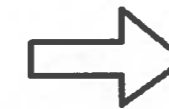
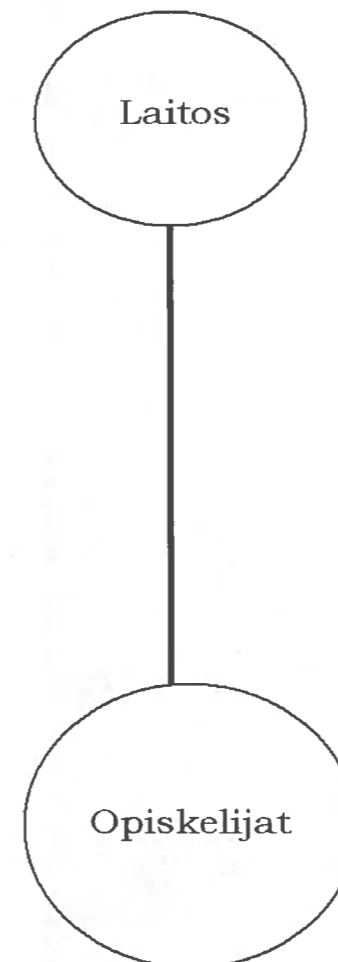
OPS - työryhmästä

HELA:n nykyinen opetussuunnitelma päättää toimintansa tämän vuoden loppuessa uuden OPS:n alkaessa määrätä laitoksella toteutettavaa opetusta. Keväällä 2011 muutokseen havahduttiin myös Tosineen piirissä ja hallituksen aloitteesta nähtiin tarkoituksenmukaiseksi kartoittaa opiskelijoiden OPS:ia koskevaa agendaa työryhmämuotoisesti. Tosineen hallituksen puolelta ryhmään kuuluivat PJ Mikko Hiljanen sekä sihteeri Sanni Saarimäki, rivijäsenistä mukana olivat Satu Ruuska, Ville Häkkinen sekä Nooa Nykänen.

Kuluneen syksyn aikana työryhmä toteutti kaksi kyselyä, joilla pyrittiin kuulemaan mahdollisimman laajasti nykyistä opiskelijakuntaa OPS:iin ja sitä sivuaviin teemoihin, kuten työelämärelevanssiin ja opetusmuotojen painotuksiin liittyen. OPS:ien maail-

maan ennestään tutustumattomille fukseille järjestettiin erillinen kysely Opintojen suunnittelu-kurssin yhteydessä ja muun jäsenistön mielipiteitä kuultiin internetin välityksellä järjestetyllä kyselyllä, johon saatiin lopulta 21 vastausta. Vaikkei lukumäärä kata edes viidesosaa ainejärjestömme aktiiviopiskelijoista, voitiin kyselyyn vastanneiden tulkita edustavan ainakin aktiivisinta ja opinnoistaan kiinnostuneinta osaa tosinisteista. Iahduttavana piirteenä vastaajien joukosta löytyi kaikkien vuosikurssien (2-->5+n) edustajia, minkä turvin vastauspaletin tarjoama näkökulma vastasi suurin piirtein tavallisen riviopiskelijan sieluntuntoja.

Kyselyn tuloksien ja työryhmässä käydyin neuvonpidon pohjalta nousi esiin muutamia seikkoja, jotka OPS:ssa selvästi koskettavat tavallisen opiskelijan arkea. Opetussuunnitelman ohjaavuus työelämään ja oman urapolun löytämiseen herätti pohdintoja

monella tasolla. Fuksikyselyn tuloksien perusteella OPSin ohjaavuus saattaa ensimmäisen opiskeluvuoden aikana lähinnä teoreettiselle tasolle, mihin toivottiin parannusta ja selkeämpää ohjeistusta. Sen sijaan, siinä missä esimerkiksi historian aineopin-
 tovaiheen valinnallisuus nähtiin tärkeänä osana erikoistumista ja oman tutkimusalan löytämistä, syventävien kurssien kohdalla käytännön tutkimuk-
 sen ja opiskelun välistä suhdetta toivottiin kiinteäm-
 mäksi. Toisaalta syventävien opintojen kurssit jäävät monilla kirjatenttien tasolle, jolloin henkilökunnan vaivalla opiskelijoita varten järjestämällä soveltavilla kursseilla osallistujamäärä jää pahimmillaan yhden käden sormilla laskettavaksi. Myös laitoksen taholta toivottiin opiskelijoilta säntillisyyttä kurssivalin-
 noissa ja sitoutumista kursseille ilmoittautuessa. Toimivimpia opetusmuotoja kartoittaessa kävi ilmi monipuolisen suoritusvaihtoehtojen tärkeys eräiden arvostaessa lukupiirejä toisten pitäessä kirjatenteistä. Tältä pohjalta järkevintä olisi eri opetusmuotojen tasapainottaminen. Erilaiset oppijat hyötyvät kukin eri opetusmuodoista, eikä opetustarjonta yhtenäkkään lukuvuonna saisi olla yksipuolista.

Olellisesti OPSia tukevana seikkana työryhmässä nostettiin esille tutkimuk-
 sen ja opetuksen rinnalla laitok-
 sen henkilökunnan ja opiskelijoiden välisen vuorovaikutuksen lisääminen ja lähentäminen. Yhteistyön nähtiin olevan kaikkien etu ja kannustavan entistä innovatiivisemmän työilmapii-
 rin kehittämiseen. Käytännön tasolla toivottiin henkilökunnan ja opiskeli-
 joiden tutustuvan toisiinsa jo ennen (ja muutoinkin) kuin seminaaritöiden par-
 issa, jolloin tilaisuuksia tutkimuksellisen ulottuvuuden välittämiseen, opin-
 näytetöiden yhteiseen pohtimiseen ja ohjaukseen sekä molemminpuoliseen palautteen antamiseen olisi useasti opiskeluvuosien varrella. Samalla kanssakäyminen auttaisi opiskelijoita tunnistamaan oman ammatitaitonsa ja kehittämään tätä kautta kontakteja ja kokemusta työelämää varten jo opintojensa aikana. Myös ammatillisen itsereflektion ja historian olemuksen pohdinnan kannalta tutkimuksen lähentäminen opetukseen ja avoin interaktio koettiin hyödylliseksi.

Työryhmä laati kyselyiden tuloksien

ja käydyt keskustelut tiimoilta loppuraportin, joka esiteltiin 9.11. laitoksen johtoryhmän kokouksessa. Kokouksessa todettiin monien raportin sisältämien ideoiden pyörineen myös laitoksen keskuudessa OPSin uudistusta valmisteltaessa. Laitoksen johtaja Jari Ojala korosti opiskelijoiden, ainejärjestöjen ja laitoksen välisen yhteydenpidon tärkeyttä opetusta suunniteltaessa, mutta muistutti myös resurssien huomioimisesta OPSin sisältöä laadittaessa, jotta OPSin sisältämät linjaukset voitaisiin toteuttaa myös käytännön opetusohjelmissa. Työelämäosaamista kehittävien ja käytännönläheisten kurssien olemas-
 saolo on toki kaikkien etu, mutta tietyssä pisteessä vähäisillä opiskelijamäärillä toteutettuna kannat-
 tamatonta. Tässäkin kohtaa pahimmat sudenkuopat lienevät vältettävissä keskinäisen kommunikaation avulla ja kuulemalla opiskelijoidenkin ääntä suunnitelmia tehtäessä.

Nooa Nykänen

(Grafiikka: Ville Häkkinen)

Mielikuvia maailmalle

Näyttävien lahjakirjojen ammattilainen

 KIRJAKAARI
 WWW.KIRJAKAARI.FI

**Ei
 mitään
 pölyisiä
 muumioita,
 vaan
 työllistymisen
 supersankareita**

**- Arkistohallinnan
 maisteriohjelman
 opiskelijat kertovat-**

Tosine-lehti istutti kaksi arkistoihin uppoutunutta nuorta miestä teekupposen äärelle ja esitti heille kokoelman napakoita kysymyksiä liittyen arkistohallinnan maisteriohjelmaan ja arkistoduuniin ylipäänsä. Juha Västilä, 31-vuotias viidennen vuoden opiskelija, on tällä hetkellä töissä Jyväskylän maakunta-arkistossa määräaikaisella työsopimuksella. Sampo Viiri, 25-vuotias kuudennen vuoden opiskelija taas on maanmittauslaitoksen keskusarkistossa, myöskin määräaikaisella työsopimuksella. Arkistojen salat julki, siis!

Oliko arkistoala unelmissa jo päiväkodissa?

Sampo: Ei. Eikä yliopistossakaan.

Juha: Ekaa kertaa kävin arkistossa yliopistossa... tajusin silloin niiden olemassaolon.

Sampo: ...tai siis mitä niissä tapahtuu. Kyllähän kaikki nyt tietää, että ne on olemassa.

Miten sitten päädyitte hakeutumaan Arkistohallinnan maisteriohjelmaan (kavereiden kesken AHMO vaan)?

Sampo: Tota...

Juha: Pitää oikeen miettiä. (pohdintatauko) Ark-

istomatalla innostuin arkistoista. Kun kierreltiin makasiineja ja näki paksuja opuksia. Tuli tunne, että tää vois olla ihan kivaa duunia.

Sampo: Realistinen kiihoke oli, ettei ollut opettajankoulutusta ja halusi kuitenkin jonkun ammattilaisemman koulutuksen. Museoalaa en ole ikinä edes harkinnut. Historian opintojeni suuntautuminen tai sivuaineet eivät ole kulttuuripainotteisia ja on peloteltu, että museoalalla on vaikea saada töitä. En tunne museomaailmaa ollenkaan.

Millainen hakuprosessi oli? Oliko kilpailu paikoista veristä?

Juha: Ei kai, kun mekin sinne päästiin.

Sampo: En muista, jätettiinkö joku hakija ulkopuolelle. Joku muodollisesti pätemätön taidettiin jättää....

Juha: Mutta ei mullakaan ollut HuKia valmiina kun sinne hain!

Sampo: Mutta motivoitunut porukka sinne lopulta päätyi. Kilpailua olisi ollut varmaan enemmän, jos ihmiset tietäisivät ohjelman olemassaolosta.

Juha: Totta. Ei ohjelmaa meille ole mainostettu.

Sampo: Jossain työelämäpäivässä siitä puhuttiin, muttei mitenkään aktiivisesti. Itse sai kaivaa tiedon. Ja mulla oli pitkään harhaluulo, ettei AHMOsta valmistu historian alan maistereita. Tai siis että historian syventävät opinnot jää tekemättä, jos hakeutuu AHMOon. Eihän se niin ole. (toimittajan huomautus: AHMOssa suoritetaan 40op arkistohallinnan kursseja, jotka sisältävät mm. työharjoittelun, ja kirjoitetaan 40op:n gradu, joka liittyy sekä arkistohallintaan että omaan pääaineeseen. Lisäksi suoritetaan 40op vapaavalintaisia opintoja, eli vaikkapa historian syventävät opinnot.)

Juha: Nettisivuilta kattelin, että jos tähän tulee haku, niin sitten..... ja sehän tuli!

Mitä opinnot sisältävät?

Juha&Sampo: (naurahtelevat) Höm...

Juha: Täysin alkeista aloitettiin, mutta aika haastavaa oli. Verkkokursseilla opittiin uuden alan perusteet.

Sampo: Me aloitettiin molemmat nolasta, yhtä aikaa niiden kanssa, jotka ovat olleet vuosia töissä arkistoissa. Oli varmaan luennoitsijoillekin haastavaa. Ja aika teoreettistahan se oli. Kun ei ollut mitään käytännön pohjaa, niin aika teoreettiseksi se välillä jäikin. Mitäs siellä nyt oli? Arkiston käsitteitä, lainsäädäntöä, metodologiaa....

Juha: Metodologia oli aikalalla historian metodologiaa. Opiskeltiin, kuinka tulkita veroluetteloita 1600-luvulta.

Sampo: Se oli historian laitoksen pitämä kurssi, eli ihan ymmärrettävää. Ja sit oli vanhojen käsialojen kurssi! Se oli hyödyllinen.

Juha: Tämän alan työpaikat on kuitenkin yleensä muuta kuin sitä kirkonkirjojen lukua...

Sampo: Mutta mä olen ainakin oikeasti tarvinnut niitä vanhoja käsialoja!

Juha: Seminaari piti tehdä myös. Siellä piti keksiä ovela arkistohallinta-historia-hybridi gradun aiheeksi. Ei ollut helppoa kenellekään.

Sampo: Varmaan tärkein osa opintoja on ollut harjoittelu.

Juha: Joo, se oli tosi hyödyllinen. Minä tykkäsin har-

joittelusta.

Sampo: Harjoittelun ja opintojen vastaavuus on ollut vähän niin ja näin, mutta tällä alalla pitää ensin tehdä perusjuttuja, että voi tajuta korkeamman tason asioita.

Juha: Mutta sä et ookaan ollu harjoittelussa perinteisissä arkistoissa! Siellä provinienssit ja arkistokaavat tuli tarpeeseen....

Sampo: Kyllä ne käsitteet muuallakin tarpeeseen tulee, lähinnä sitä kautta kun näkee, miten maanmittaustoimistot ja muut on sotkeneet arkistonsa.

Juha: Mun harjoittelu meni niin, että tein samoja duuneja kuin varsinaiset työntekijät. Niin ei harjoittelua saisi järjestää, mutta oikeasta työnteosta on ollut hyötyä. Sullahan taisi eniten hyötyä olla, kuin olit töissä kaupungilla?

Sampo: Joo, sen jälkeen sai taas opinnoistakin kiinni paremmin. Vaikka mulla oli siinä kohtaa tekemättä enää gradu, mikä on vähän nurinkurista...

Mikä on ollut parasta? Entä ankeinta?

Juha: Harjoittelu oli kaikkein antavin osuus.

Sampo: Kyllä.

Juha: Syistä, jotka jo mainittiin.

Sampo: Tylsintä olivat teoreettiset asiat, joita ei voinut sillä hetkellä prosessoida... ”Ehkä tätä tarvitaan joskus!”

Juha: Joo, alkuaikoina tuli paljon asiaa, joka ei liittynyt mihinkään, minkä jo ennestään tiesi. Se laitettiin vaan muistiin talteen. Ja sitten tykkäsin tiukasti rakennetusta ohjelman rakenteesta. Kurssit vedettiin 1,5 vuodessa läpi. Vain gradu jäi odottamaan. Ei tarvinnut itse miettiä.

Sampo: Mutta tahti oli sopiva, ei tullut liian kiire. Arkistohallinnan sai sovitettua muihin opintoihin.

Juha: Hämmäntävää, että kaikki syventävät opinnot on jo tehtynä!

Sampo: Niin, sulla.... Ja tietysti sekin on hyvä puoli, että tätä kautta on saanut töitä.

Juha: Meitä aloitti kolme opiskelijavaiheessa olevaa ja joka ainoa on nyt töissä.

Siitä puheenollen, kebukaapa lyhyesti AHMOlaisten tunnetusti loistokasta työllistymistä! Miksi ja minne teidät oikeen revitään töihin kesken valmistumisen?

Juha: Se on se harjoittelu, siinä saa valmiiksi jalan oven väliin.

Sampo: Ei oo vielä sitä kokemusta, että voiko tällä kokemuksella tunkea itsensä muihin töihin.

Juha: Minä sain jo haastattelukutsun Oulaisiin pelkillä kandin papereilla. Se on jo jotain. Ja kaupungin kesätöihin valitaan melkeen aina joku AHMOlainen.

Sampo: Joo, sinne on miljoona hakijaa, ja kun pääsi,

niin tuntuihan se oudolta!

Juha: Kyllähän töihin aina otetaan mielummin joku juuri tätä alaa lukenut, kuin pelkkä historioitsija.

AHMOlaisia on kuitenkin aika vähän, historioitsijoita taas paljon.

Sampo: Jyväskylässä on kuitenkin kaksi isoa arkistoa, mutta meidän ryhmässä ei ollut kovinkaan monta jyväskyläläistä opiskelijaa. Tosin nyt tilanne on jo toinen. En tiedä, miten jatkossa käy: Joensuussa on jo vähän vastaava ohjelma, joten jos kaikki yliopistot alkavat kouluttaa arkistoalalle, saattaa tulevaisuudessa tulla ongelmia. Mutta me ainakin päästään etujoukoissa työelämään!

Onko opiskelu yhtä tylsää kuin miltä se kuulostaa?

Sampo: Opiskelu oli kyllä melkoisen tylsää. Mutta töiden tekeminen ei. Jos kerron, mitä teen työkseni, se kuulostaa hirveän tylsältä. Mutta ei se ole.

Juha: Joo, kun kertoo, missä on töissä ja mitä tekee, ihmisille tulee kumma ilme kasvoille, että miten sä jaksat. Ei se itse ohjelma kovin jännittävä ollut...

Sampo: Mutta ei se sulje mitään pois. Että jos käy tuon ohjelman, ei muuta kuin arkistoaalaa voisi työkseen tehdä.

Juha: Niin, sama filosofian maisteri sieltä tulee... Jos ei halua vaikka historian opettajaksi,

niin tämä on ihan hyvä vaihtoehto.

Sampo: Niin, se on luonnekysymys, mistä tykkää.

Juha: Mutta nykyään arkistoalakin hakee lisää pedagogiikkaa toimintaansa, joten opettajatyypeillekin töitä riittänee.

Millaisia tyyppejä sitten ovat arkistojen hallitsijat?

Sampo: Jos miettii, keitä siellä töissä on.... niin ihan tavallisia ihmisiä. Jos nyt joku ajattelee, että pölyisiä muumioita, niin ei sellaisia ole näkynyt. Entäs maakunta-arkistossa?

Juha: Joo, onhan tuo arkistoalan koulutus aika tuore juttu, että sinne on päädytty töihin monia eri reittejä.

Se näkyy työkavereissakin.

Sampo: Ja tuolla mun työpaikassahan ne on jotain maanmittareita, eli aika erilaisia tyyppejä.

Jos teistä ei tulisi arkistotyöntekijöitä, mitä haluaisitte tehdä? Eli mille muille aloille kuin arkistoon AHMO voisi antaa eväitä?

Juha: Luulen, etten lopulta päädy arkistoon. Mutta koulutus antaa hyvän pätevyyden tietojenhallintapuolelle, mikä on kasvava ala. Päälliköiden ja suunnittelijoiden töitä riittää.

Sampo: Minä olen opiskellut jonkin verran IT-alaa. Jos pääsisi jonnekin tiedon hallintaan ja hankintaan

liityväälle alalle, tietokoneiden ja humanismin välimaastoon, niin se olisi hyvä.

Juha: Jos vaikka hakeutuisikin vain tiedonhallintapuolelle, niin arkistojenkin kanssa pitäisi olla tekemisissä.

Sampo: Ja historianopiskelija ymmärtää, mikä on olennaista isoissa tietomäärissä ja miten niitä käsitellään. Sitä tietotaitoa ei välttämättä ole muilta aloilta arkistoihin ajautuneilla.

Juha: Joo, arkistoalan työpaikathan on oikeastaan vähenemässä ja ne on kunnissa aika aliarvostettuja töitä. Tiedonhallinnassa on tulevaisuus.

Viimeinen loppuslogan?

Sampo: Ei mulla oo.

Juha: Maisteriohjelman

paras anti oli, että tiedän nyt hyvin, mitä asioita en tiedä, ja voin ruveta itse opiskelemaan niitä!

Teekupposet ovat tyhjentyneet ja ilta on pimentynyt Jyväskylässä. On aika päästä arkistoijat lopultakin kotiinsa pitkän työpäivän päätteeksi. Kumma ajatus humanistille! Että joku revitään töihin jo ennen valmistumista.... Kaikenlaisia ihmiskohtaloita.

Innostuitko arkistohallinnasta? Tutustu laitoksen sivuihin! Sieltä löydät lisää tietoa ohjelman rakenteesta, sisällöstä ja työllistymisestä.

Riikka Muhonen

Arkistohallinnan maisteriohjelma (AHMO)

Arkistohallinnan maisterikoulutus on organisoitu Jyväskylän yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteistyönä. Koulutukseen pääsyn edellytyksenä on alempi korkeakoulututkinto tai muu vastaava soveltuva koulutus. Tähän on sisällyttävä tai lisäksi täytyy olla suoritettuna perus- ja aineopinnot (tai vastaavat opinnot) haettavassa pääaineessa, joita ovat historia, etnologia, taidehistoria, museologia, kirjallisuus tai informaatiotutkimus ja interaktiivinen media.

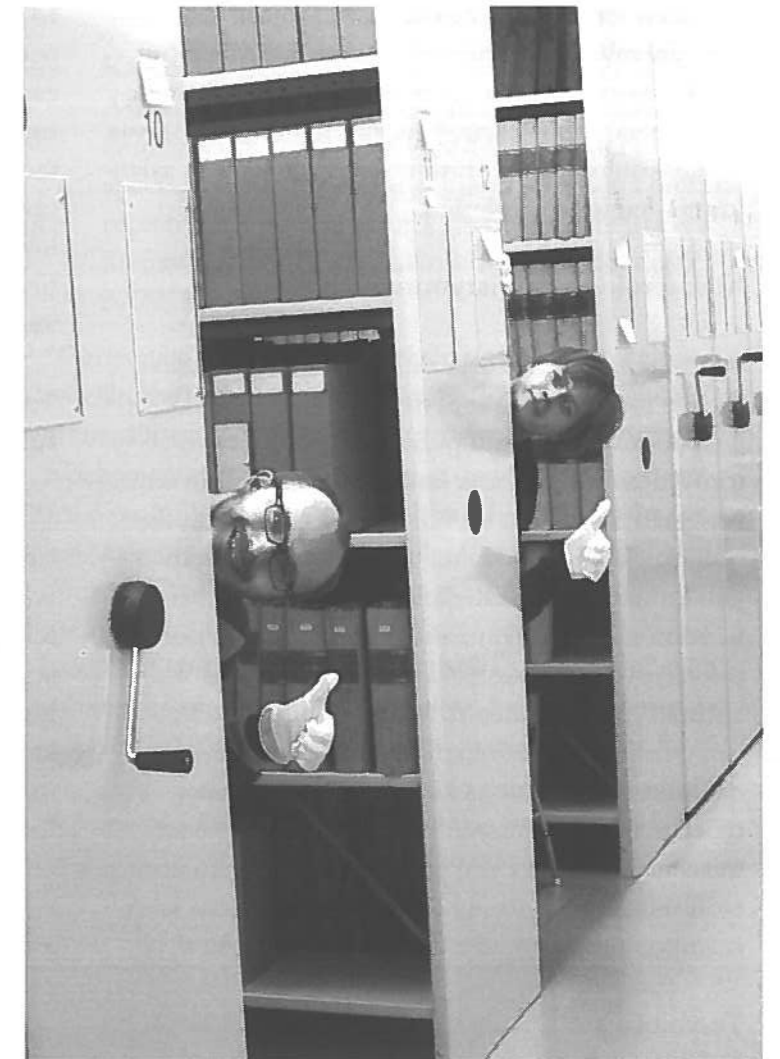
AHMOssa pääainevaihtoehtoina ovat Tampereen yliopistossa informaatiotutkimus ja interaktiivinen media; Jyväskylän yliopistossa puolestaan historia, etnologia, taidehistoria, museologia ja kirjallisuus. Maisteriohjelmassa yhdistyvät monitieteinen osaaminen, teoreettinen yliopistokoulutus ja käytännön harjoittelu. AHMO-työharjoittelu antaa myös työkokemusta, jota arvostetaan työmarkkinoilla ja parhaimmillaan työharjoittelu voi johtaa työsuhteeseen. Työharjoittelupaikkaa miettiessä ja hakiessa onkin syytä pohtia tarkasti opintojen jälkeistä elämää.

Itse opinnoissa pätevoidytään asiakirjahallinnan ja arkistoalan monipuolisiin työtehtäviin. Opinnot antavat myös valmiuksia erilaisiin johto- ja asiantuntijatehtäviin. Tämä näkyy opintotarjonnassa, jonka tavoitteena on saavuttaa kattava aineistojen hallintaa, hakua ja käytettävyyttä edistävän tiedon organisointi- ja kuvailumenetelmien tuntemus. Tähän sisältyy myös digitaalisten aineistojen säilyvyys ja käytettävyys. Myös tutkimukselliset, syventävät lähde- ja metodiopinnot ovat olennainen osa koulutusta.

AHMO:n kautta valmistuu filosofian maisteriksi – Jyväskylän yliopistossa humanistisesta tiedekunnasta (historia, etnologia, taidehistoria, museologia, kirjallisuus pääaineena) tai Tampereen yliopistossa informaatiotieteiden yksiköstä (informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median pääaineopiskelijat).

AHMO tarjoaa uudenlaisen vaihtoehdon - edellä mainituille pääaineopiskelijoille - perinteisemmälle opettajakoulutukselle tai suosituille tiedotus-, museo- ja kulttuurialojen koulutuksille. Arkistot eivät tule koskaan häviämään, joten työpaikkoja tulee alalla olemaan aina.

Heikki Roiko-Jokela

TULKINTOJA GENERALISTIEN TYÖHÖN SJOITTUMISESTA

”Työmarkkinoille siirtymiseen vaikuttaa merkittävästi koulutusala ja se, onko suoritettu tutkinto professio- vai generalistitutkinto. Tutkimusten mukaan professiotutkinnon suorittaneiden siirtyminen työmarkkinoille sujuu generalisteja helpommin ja nopeammin. Työuran päästyä vauhtiin generalistit kokevat mahdollisuutensa työuralla etenemiseen jopa professiotutkinnon suorittaneita paremmiksi ja he ovat myös usein professiotutkinnon suorittaneita paremmin palkattuja.” (Tuominen, Rautopuro & Pubakka 2011.)

Alun katkelma on Tuomisen ym. kirjoittamasta, työ- ja elinkeinoministeriön vastikään julkaisemasta, artikkelista Maistereiden työllistymisvaikeudet. Tiivistän seuraavassa heidän havaintojaan ja pohdin generalistien työhön sijoittumista myös työmarkkinasopimusten näkökulmasta. Generalistilla tarkoitetaan opiskelijaa, joka suuntautuu soveltuvaa korkeakoulutusta (ja -tutkintoa) edellyttävään asiantuntija- tai johtotehtävään.

Maistereiden työllistyminen

Suunnitelmallinen korkeakoulupolitiikka kaksinkertaisti maistereiden määrän vuosina 1975–1995, ja 2000-luvulla alettiin puhua akateemisesta työttömyydestä ongelmana koulutusmäärien kasvettua. Nykyään Suomessa on reilu 10 000 maisteritutkinnon opiskelututkintoa työntöntä työnhakijaa. Tuominen ym. luonnehtivat akateemisesta työttömyydestä kertaluontoiseksi, keskimäärin parista viikosta noin puoleen vuoteen kestäväksi, työttömyysjaksoksi työuran alussa. Lähes 70 % korkeasti koulutetuista työskentelee valmistumishetkellään. Kataisen hallituksen ohjelmassa kannustetaan nopeaan työelämään siirtymiseen ja työllisyysasteen nostamiseen. Tuominen ym. pohtivat, soveltuuko korkea työllistymisprosentti hyväksi mittariksi. Entä korkeasti koulutettujen laadullinen työllistyminen?

Tuominen ym. kuvaavat generalistien työnsaannin vaikeutuneen muun muassa projektitöiden ja

epätyypillisten määräaikaisten työsuhteiden lisääntyä 2000-luvulla. Generalistit kokevat ylikoulutautumisen ja osaamistaan vastaamattoman työn työllistymisvaikeuksikseen. Toisaalta generalistien työnhaku on epäsuoraa edellyttäen työnhakijalta työelämätaitoja, erilaisten toimialojen ja tehtävien tuntemusta sekä kykyä tunnistaa oma osaaminen. Vaikka työnhaku eroaa, generalistien ja professioammattilaisten työttömyyden yleisyydessä ei ole Tuomisen ym. mukaan tilastollista eroa.

Työhön sijoittuminen on kuitenkin monimuotoinen ilmiö, sillä (generalisti-)tutkinto on vain yksi työnhaun muuttuja, kuten Tuominen ym. seuraavassa osoittavat. Tutkinnon vaikutuksiksi luetaan alueellisesti heikko tai alan heikko työmarkkinatilanne sekä tutkinnon huono tunnettuus. Tutkinnon arvostelun taustalle jäävät esimerkiksi epätietoisuus omista tavoitteista ja se, ettei kiinnostavaa työtehtävää ole löytynyt. Puutteelliset työnhakutaidot ja työelämä-tiedot, työkokemuksen puute ja puutteelliset suhte- verkot luetaan osaamisen puutteiksi työnhaussa.

Vaihtoehtoisia näkökulmia työhön sijoittumisessa

Viitataan alussa Tuomisen ym. katkelmaan generalistien työssä pätevoitymisestä ja ansiotason kehityksestä. Tutkinto saattaa olla yksi merkityksellinen tekijä, toinen selittäjä ovat kollektiiviset työehtosopimukset ja työnantajien toimialat. Valtion ja kunnan tehtävissä julkisorganisaatioissa sovelletaan kattavia virka- ja työehtosopimuksia, jotka takaavat mahdollisimman hyvät työnteon ehdot kaikille henkilöstöryhmille. Koska työehtosopimuksilla tavoitellaan mahdollisimman hyvää kokonaistulosta sosiaalisine kirjauksineen, esimerkiksi yksittäisen asiantuntijan palkka on kehityksineen taulukoitu ja rajattu tarkasti.

Sen sijaan elinkeinoelämässä ja järjestöissä, niin

kutsutulla yksityissektorilla, on usein toimiala- tai organisaatiokohtaisia työehtosopimuksia, joita sovelletaan määrällisesti pienempiin henkilöstöryhmiin alan erikoisluonne huomioiden. Toisaalta on yleistä, ettei esimerkiksi järjestöissä sovelleta lainkaan työehtosopimuksia. Tällöin työehdot, kuten ansiotaso ja palkankorotukset, sovitaan henkilökohtaisesti työehtosopimuksin. Sijoittuminen yksityissektorille saattaa selittää sitä, miksi generalistit kokevat työehtonsa professioammattilaisia paremmiksi. Henkilökohtainen sopiminen tosin edellyttää taitoa ja tietoa sopimisen rajoista, koska yhteisöllinen sopimus ei suojaa työehtoneuvotteluissa.

Tuominen ym. toteavat, että akateemisen työttömyyden vaikutus hälvenee kolmessa vuodessa valmistumisesta. Toisaalta on todettu, että ensimmäinen valmistumisen jälkeinen työsuhte on merkityksellinen työuran suuntaaja. Sillä tarkoitetaan toisaalta sitä, että toimiala vaikuttaa työssä oppimiseen ja siihen, millaisiin tehtäviin jatkossa hakeudutaan, toisaalta sitä, että päästyään jonkin työehtosopimuksen tai kehityskeskustelujärjestelmän piiriin, asiantuntijan työehdot ja osaaminen kehittyvät vakaasti. Asuinkunta on myös merkityksellinen. Jyväskylän kaltaiset suuret (yliopisto-)kaupungit työllistävät generalisteja hyvin, sen sijaan mitä pohjoisemmaksi tai idemmäksi Suomea siirrytään, sitä vaikeampi generalistien on löytää osaamistaan vastaavia tehtäviä. Yritykset ja järjestöt sijaitsevat usein Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Uudellamaalla, mutta julkis- ja koulutusorganisaatiot ovat isoja työnantajia maakunnissa.

• Sonja Mikkola, speciallainen opiskelija vuodesta 2008.

Apua annetaan

Vaikka akateemisesta työttömyydestä kirjoitetaan paljon, Tuominen ym. sanovat korkeakoulutuksen edelleen suojaavan työttömyydeltä. Generalistien etu on heidän joustavuutensa, yksi tutkinto mahdollistaa asiantuntijaosaamisen siirtämisen tehtävästä toiseen, ja opintoja voi suunnata joustavasti saman koulutusohjelman sisällä. Historia-aineista valmistuneille maistereille on tunnistettavissa useita kymmeniä yleisasiantuntijatehtäviä henkilöstöhallinnosta ja viestinnästä myynti- ja markkinointitehtäviin.

Kuinka generalisti voi vaikuttaa työllistymiseensä? Ammatillinen järjestäytyminen on yksi keino. Toisaalta jäsenet saavat tietoa alansa työtehtävistä ja tyypillisistä toimialoista työnantajineen. Henkilökoh-taiseksi eduksi luetaan myös palkkaneuvonta ja sopi-musedunvalvonta. Ammattiliiton jäsenyyteen liittyy myös yhteisöllisyys — tutkinnon yhteiskunnallisen tunnettuuden ja arvostuksen parantaminen. Mitä useampi saman koulutusalan opiskelija tai asiantun-tija järjestäytyy ammattiliittoon, sitä voimakkaammin heidän etujaan voidaan ajaa.

Mikko Lehtonen

Kirjoittaja työskentelee asiantuntijana SPECIA – Asiantuntijat ja ylemmät toimihenkilöt -nimisessä ammattijärjestössä. Ota yhteyttä mikko.lehtonen@specia.fi | www.specia.fi | Visa Tuomisen kolumni tuplatutkinnoista ja aikuiskoulutuspolitiikasta on luettavissa SPECIA:n Asiantuntija-jäsenlehdessä 3/2011.

”Generalistiopiskelija ei ole yksin opinnoissaan eikä työelämässään. Oman alan ammattijärjestö työskentelee ammatillisen identiteetin vahvistamiseksi ja kannustavien työehtojen syntymiseksi. Aina ei tiedetä, mitä generalisti osaa, millaisia työtehtäviä hän tekee tai kuinka oma korkeakoulutus tulisi hinnoitella. On hienoa, että alan ammattiliitto kohottaa alan arvostusta. Muistithan, että asiantuntijat tarkistavat työehtosopimuksen puolestasi ja neuvovat kaikissa työhön liittyvissä kysymyksissä työn luonteesta riippumatta. Opiskelijan kannattaa järjestäytyä oman alan ammattiliittoon jo opintojensa aikana.”

Paskan kaupungin tunnetuin vesinokkaeläin

Tosine-lehti iski kiinni vuoden fuksiksi valittuun Ville-Pekka Turpeeseen kuin se kuulu sika limppuun. Inspiraationa ei-aivan-tavanomaiselle fuksibaastattelulle toimivat Hesarin NYT-liitteen legendaariset haastattelut. Tiedättehan, ne jutut, joissa haastateltavalta kysytään takapuolen karvaisuuden astetta ja käsketään kirjoittaa nimi tauluun? Kirjoittaja ainakin tietää, koska kasvoi viisastelevaksi teiniksi lähinnä NYT-liitettä lukien. NYT-liitteen ulkoasu-uudistuksen jälkeen ne legendaariset haastattelutkin hävitettiin. Rest in Peas ja kehitys kehittyi. Mutta nyt asiaan!

Hei Ville-Pekka! Miksei sinua kutsuta Ville-Pekaksi? Mikä on trauma tämän taustalla?

Ei ole traumaa. Se vaan on niinku tullu. Kaikki vaan alkoivat vähitellen kutsua V-P:ksi. Onhan V-P paljon nopeampi sanoa kuin Ville-Pekka.

Ainakin fuksien keskuudessa sinut tunnetaan myös lempinimellä Väpä. Väpä on tunnetusti myös Vili Vilperin vesinokkaeläin-kaveri ainakin kirjoittajan lapsuuteen olennaisella tavalla kuuluneessa piirrossarjassa. Mitä vesinokkaeläinmäisiä piirteitä tunnistat itsessäsi?

Osaan munata asiat hyvin aina välillä. Siitä huolimatta minulla on tapana hautoa jotain juttuja tosi pitkään.

Jos sinä olet fuksiryhmän Väpä, kuka sitten on Vili Vilperi, tuo punaisia henkselibousuja käyttävä koala?

Se on varmaan Aapo, koska olen Aapolla joskus jopa tainnut nähdä henkselit.

Nähdäänkö syksyllä visioituit, charlestonia tanssivat tiernapojat tämän vuoden pikkujouluissa?

Se saattaa selvitä nyt tunnin sisällä. Pitää muistaa pitää asiaa esillä. (Haastattelu tehtiin marraskuun puolivälin tienoilla, toim. huom.)

Kotikaupunkisi Oulun tunnetuimpiin nähtävyyksiin kuuluu

toripolliisi-patsas. Mikä olisi mielestäsi jyväsyläläinen vastine tälle monumentille?

Toripolliisissa on liikaa konsonantteja, se on lihava ja tuijottaa aina merelle päin... Jyväskylä taas on enemmän järvellinen kaupunki. Ompas vaikeeta. Jonkinlainen etiäinen tulee, että se voisi olla C-rakennuksen parkkipaikalla oleva Jari Ojalan patsas, joka tuijottaa Jyväsjärvelle päin ja peittää kädellään Mattilanniemen.

Kuvaile Oulun murteella, miksi historiaa kannattaa opiskella.

Onneksi tulin just kotua, kun täällä alkaa muuten Oulun murre hävitä. No historiaa on kauhian hyödyllistä ja oppii mahottoman paljon itestä ja muista ihmisistä. Historiasa oppii lukemaam pölysiä asiakirjoja ja kymmensormijärjestelemän, jos haluaa säästää aikaa gradun ja tutkimustem parisa. (Toimittaja tulkitsee tämän kevyeksi vittuiluksi omalle, kahden sormen tehokkaaseen käyttöön perustuvalla kirjoitustyyllilleen. Turpeinen kiistää vittuilun.)

Kumpi on paskempi kaupunki, Jyväskylä vai Oulu?

Kyllä se varmaan Oulu on. Jyväskylä ei julista sitä, mutta Oulu julistaa.

Fuksiaisissa pukeuduit Abraham Lincolniksi. Miksi ihmeessä?

Aluksi oli tarkoitus pukeutua joksikin ihan muuksi, mutta jonkun luennon aikana asia tuli esiin. Tein läppärillä muistiinpanoja ja Abraham Lincolnin kuva tuli esiin. Ja taisipa joku nähdä yhteyden pulisonkien ja leukaparran suhteen. Ajattelin sitten, että leukaparta ja silinteri on liian mehevä yhdistelmä tuhlattavaksi. Jollain fuksiaisten rastillakin tuli kiitosta siitä, että Abraham Lincoln terminaattorina oli hieno juttu.

Kerro pulisonkiesi taustoista.

No tota noin... Se lähti varmaan siitä, että olin basisti ja olen aina tykännyt funkista ja 70-luvusta kovasti. Teiniviikseikoina tuli vitsailtua, että pitäis varmaan kasvattaa pulisongit. Pari kesää sitten kävi niin, että metsämiehistyneenä annoin parran kasvaa. Höylä ei koskenut leukaa kolmeen viikkoon. Päätin sitten testata, miltä pulisongit näyttäisivät ja nehän jopa erottuivat. Saivat sitten jäädä ja vuosien varrella ovat hiipineet lähemmän leuan kärkeä. Nyt ne ovat vähän niin kuin tavaramerkki. Approssa näin yhden tyypin, jolla oli melkein samanlaiset!

Jos olisit supersankari, mikä olisi supersankarinimesi ja minkä supersankariominaisuuden haluaisit itsellesi?

Se menis varmaan huumorisupersankarin puolelle. Jossain pelissä oli joku tällöinen Bazooka-Joe, jolla on kitara... laserilla ampuva kitara. Mun supersankari on tällöinen svengaava 70-luvun superbasisti, joka ampuis soittimestaan tähtiä. Ja Simpsonien Raamatun hengessä supervoimien lähteenä olisi mahtava afro. Nimi ois todennäköisesti the Magnificent Groovinator from Outer Space.

Asteikolla 1-10, kuinka karvainen on takapuolesi?

Keskiarvo on varmaan 6.

Heräät Tosine ry:n puheenjohtajan Mikko Hiljasen ja laitoksen johtajan Jari Ojalan välistä. Mitä on tapahtunut?

Mä en osannu odottaa tätä... Todennäköisesti me ollaan rentouduttu liikaa arkistohuoneessa muutenkin kuin pelkästään lähteiden parissa.

Riikka Mubonen

Väpä kirjoitti nimensä tauluun

”Päätin tulla Suomeen. Se ei ollut virhe.”

Jyväskylän yliopistossa vaihdossa oleva 22-vuotias Anne Gr-glaux kertoo omin sanoin suomeksi itsestään ja opinnoistaan. Kysymykset laati ja sanavalinnoissa auttoi Kaisu Venäläinen.

Kuka olet, mistä tulet?

Minun nimi on Anne, olen 22-vuotias ja olen kotoisin Saksasta. Saksassa opiskelen historiaa ja latinan kieltä Jenan yliopistossa. Jena on kunnollinen opiskelijakaupunki. Kaupungissa on 100.000 asukasta, josta 25.000 on opiskelijoita. Historiaa opiskelee pääaineenaan noin 700 opiskelijaa. Minä olen Bachelor-opiskelija ja nyt minulla on kolmas vuosi menossa. Jenassa minä olen myös historian opiskelija-edustaja ja ennen kaikkea me neuvomme opiskelijoita. Sen lisäksi minä olen opiskelijajärjestön ISHA (International Students of History Association) jäsen, joka on todella ihana.

Mitä teet tällä hetkellä?

Tällä hetkellä minä olen vaihto-opiskelija Jyväskylän yliopistossa ja jään toukokuuhun asti. Miksi? Minä olin kiinnostunut tutustumaan muuhun maahan. Kuulin vain hyvää Suomesta: täällä voin parantaa englannin kielitaitoa, täällä on tosi hyvä tunnelma yliopistossa ja opiskelun taso on korkea. Halusin oppia myös vähän suomea, koska minä olen kiinnostunut kielistä. Suomenkieli on tietysti vaikeampi kuin esim. italiaa, mutta ei niin vaikeaa kuin puhua latinaa. Minä tykkään suomen kielen soinnista ja kielioppista, siksi päätin tulla Suomeen. Se ei ollut virhe.

Elokuussa tulin Suomeen ja aloitin opiskella suomea, syyskuussa alkoi yliopisto-opiskelu. Oli vähän vaikeaa löytää kursseja, mutta Tosineen kv-vastaava Satu auttoi minua. Minä olen tosi kiinnostunut keski-ajan historiasta ja ”Early

modern period”. Minä tykkään lukea latinankielisiä lähteitä. Esimerkiksi, minun ensimmäiselle esseen, minä käänntin ”Pyhän Henrikin Legenda”, koska minä halusin oppia enemmän Suomen keskiajasta. Pian minulla on kirjatentti, jossa minun täytyy kääntää ”Suomen piispain kronikan” (Chronicon episcoporum Finlandensium). Se on tosi tärkeä ja mielenkiintoinen lähde! Sen lisäksi, minulla on suomen kurssi kolme kertaa viikossa, ja minä opiskelen myös suomea mun EachOneTeachOne-parin Marin kanssa. Hän opiskelee myös historiaa, ja siksi meillä on paljon keskustella. Minulla oli myös luento keski-ajan arabialaisesta filosofiasta, se oli ihana!! Minulla on myös internet-kurssi, joka on tosi hyvä!

Kuka on suosikkihenkilösi/hahmosi historian alalta?

Minun lempihenkilökuva historiassa on Marcus Tullius Cicero, mutta yleisesti minua kiinnostavat ideat ja ilmiöt.

Mikä sinusta tulee isona?

Minä haluaisin työskennellä yliopistolla ja kirjoittaa tohtorinväitöskirja. Mahdollinen olisi myös työ arkistossa. Siksi minä olen usein yliopiston kirjastossa.

Mikä on lempi paikkasi yliopistolla?

Café Libri on minun lempipaikka Jyväskylän yliopistolla, siellä on tosi kivaa juoda kahvia kavereiden kanssa tauolla. Kahvi on ihan herkullista, ei kuten Jenan kirjaston huuhteluvesi...

Mistä olet kiinnostunut?

Minä olen kiinnostunut melkein kaikesta, se on tarpeellista, jos opiskelee historiaa luulen. Minä luen paljon ja on aina ihana tavata ihmisiä, joiden kanssa voin keskustella historian/filosofian teemoista. Tietysti minun kanssani on myös mahdollista keskustella ”normaalista” asioista. Minä tykkään mennä teatteriin ja konsertteihin. Minä pidän olla ulkona, kävellä tai urheilla. Kesällä oli tosi kiva uida järvessä. Viime sunnuntaina (13.11.) minä kävin järvessä (vain 30 sekuntia). Käyn myös yliopiston liikuntatunneilla.

Missä maassa sinun on vielä käytävä?

Kun minun vaihto-lukuvuosi on ohi, minä haluan matkustaa Suomessa, sitten Ruotsiin, Norjaan, ja jotenkuten takaisin Saksaan, ehkä...

Anne Gr-glaux
Kaisu Venäläinen

www.kslt.fi

Keski-Suomen löytötavaratoimisto

Jyväskylän edullisin merkkivaateliike

Meiltä ekologiset second hand:

- vaatteet
- asusteet
- polkupyörät
- elektroniikka yms.

Vapaudenkatu 85
40100 Jyväskylä
www.kslt.fi

Aukioloajat:
ma 11- 18
ti-pe 11-17
tai sopimuksen mukaan

Palvelemme myös löytötavara-asioissa:
0600 390 050
(1,75€/min + pvm)

Keski-Suomen
Löytötavaratoimisto

Hukkasiitko jotain? - Meiltä löytyy

Poikkea
tutustumaan!

Make waffles, not war - Mikä tekee norjalaisen?

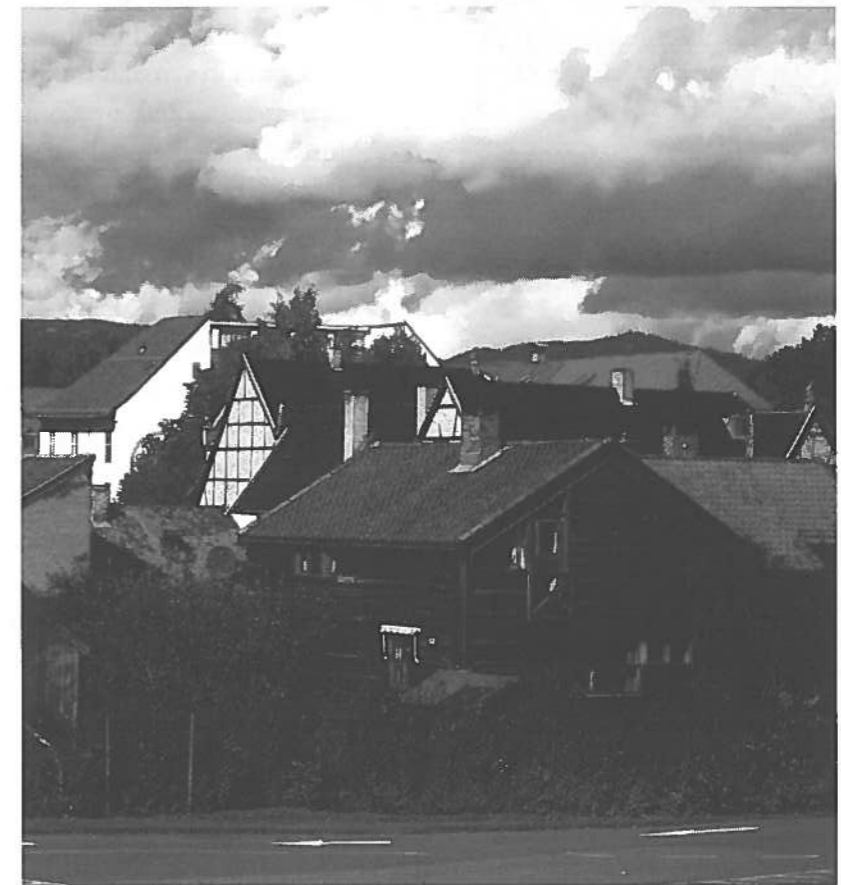
Villapaitojen, turskan ja Marit Björgeenin sijaan Norjasta pitäisi tulla ensimmäisenä mieleen vohvelit. Niitä saa joka paikasta suklaakuorrutteella ja ilman, kalliilla ja ilmaiseksi. Yleensä vohveleiden kera voi vielä maistella kuuluisaa brown cheesea, mikä on toinen asia mitä Norjassa käydessä pitää maistaa turskan obella. Mitään kattavaa selitystä tähän intohimoon vohveleita kohtaan en ole saanut; yllä olevan kuulin Bergenissä vohveleita ilmaiseksi jakavalta nuorelta mieheltä, joka oli pukeutunut samaa sanomaan julistavaan violettiin t-paitaan.

Toinen kansallisaarre näyttää olevan polse med brod, periaatteessa hot dog, joita saa jokaisesta kadunkulman kaupasta 20 norjan kruunulla. Ja norjalaiset myös ostavat niitä paljon, yleensä makkara vielä pekoniin käärittynä. Ja jos pekoniin kääritty makkara ei kuulosta tarpeeksi lihaisalta, norjalaiset myös kaikesta päätellen syövät myös hirvestä, porosta ja valaasta tehtyjä makkaroita.

Tiesin, että Norja on monikulttuurinen maa, mutta se tuli yllätyksenä, että ruuhkabussissa ei ole mitenkään tavatonta seisoa kolmen mekkoon pukeutuneen muslimimiehen keskellä ja kuulla muutakin kuin norjaa. Ennätys taitaa olla neljää eri kieltä yhtä aikaa: norjaa, japanilaisia turisteja, nainen huutamassa puhelimeen venäjää ja sitten jotain sellaista, jota en todellakaan pysty tunnistamaan. Tosin monikansallisten bussikokemusten osasy lienee myös asuinpaikkani; en asu opiskelijakylässä lähellä yliopistoa, vaan Bjerkesseä raviradan vieressä. Asumukseni kuuluu kyllä opiskelija-asuntoihin ja olisinkin ehkä valinnut olisin, jos olisin tiennyt lähes kaikkien muiden vaihtareiden asustelevan ylioppilaskylässä. Toisaalta, tällä järjestelyllä olen päässyt näkemään itäistä Osloa, asun aivan niin sanottujen boheemimpien Grunelokka ja Sofienberg-alueiden lähellä, mikä selittänee kulttuurien kirjon, bussireittini varrella

on esimerkiksi Ghanan muslimien yhteisö, ja aivan keskustaan kertyy matkaa noin 20 minuuttia bussilla ja yliopistolle noin puoli tuntia. Saattaa kuulostaa paljolta, mutta ei oikeastaan ole. Ilmeisesti kauempana asuminen on jotenkin suomalaisten juttu, koska samassa talossa asuu toinen Jyväskylästä lähtenyt vaihtari ja parin kilometrin päässä vielä kolmas suomalainen.

Kulttuurien kirjo tulee ilmi myös ravintoloista, samalla kadulla ovat niin Scottman's bar, homobaari, japanilainen ja vietnamilainen ravintola, Hard rock cafe, puolisenkymmentä kebab paikkaa ja Burger King. Norjalaiseen ruokaan keskittynyttä ravintolaan en ole löytänyt, mutta ehkä se on vain hyvä asia, sillä norjalainen ruoka on hiukan epämääräinen käsite, samoin kuin suomalainen ruoka, ja sisältää samoja ällöttävyyksiä, kuten lipeäkalaa. Kuuleman mukaan

norjalaiset syövät todellisuudessa pastaa sekä tonneittain pakastepizzoja. Opiskelijakyläliinkin, koska sellaisia tällaisissa isommissa kaupungeissa voi olla jopa kaksi, olen päässyt tutustumaan erinäisten bileiden, taco-iltojen ja beerbong-kilpailujen johdosta. Ja bussilla pääsen asunnolleni vuorokauden ympäri, mikä on jo luksusta Keski- ja Itä-Suomalaisiin bussiyhteyksiin

tottuneelle. Joskus keskustassa puoli viiden aikaan aamulla bussia odotellessa samalla pysäkillä on seisonut ihmisiä onkien kanssa, oletettavasti kalastamaan menossa. Joten ehkä norjalaiset todella ovat ulkoilukansaa, en toisaalta tiedä tapaako Helsingin keskustassa kalastajia aamuvuodeltä.

Kuten eräs kaverini totesi kesällä uutisia katsellessamme, norjalaiset puhuvat todella hyvää englantia. Olen eksynyt vain yhdelle kurssille, johon osallistuu myös ihan oikeita norjalaisia ja olen useasti huomannut

nut, että olen se, joka puhuu huonoiten englantia. Kings, Gods, and Temples in Pre-colonial South Asia- kurssi opetetaan englanniksi ja lukuisat pakolliset lukemiset ovat niin ikään englanniksi, eli kurssi edellyttää englannin taitoa, mutta silti. Luennoilla, joita on siis kaksi tuntia kerran viikossa, olen pyörittellyt kynää ja pohtinut mitähän huomenna söisi, kun joku norjalaisista viittaa ja kysyy tarkennusta teoriaan keskiajan Intian valtiojärjestelmästä, kun itse en ole edes varma, mistä nyt puhutaan. Myös kaupan kassalla olen yrittänyt puhua ruotsia/norjaa/englantia, mutta yleensä vastauksena on kulmien kohotus ja muistutus, että voimme puhua myös englantia.

Tällaiselle, joka tuntee ruotsin taitojensa lepäävän lähinnä Den Glider Inin varassa, oli ilahduttava huomata, että jotain pakkoruotsista on jäänyt päähän. Ymmärrän ihmisiä, sitäkin vanhaa rousua joka tuli kysymään bussiaikatauluja, mutta vastaaminen ruotsiksi tai norjaksi on vielä liian jännittävää. Norjan kieli eroaa ruotsista vain hiukan, substantiivien taivutus on yksinkertaisempi ja kirjoitusasu niin ikään yksinkertaisempi; c ja g eivät ole kovin yleisiä, mikä antaa vaikutelman ikään kuin lapsellisemmasta ruotsin kielestä. Mutta jos puhuu Norjassa ruotsia, tulee varmasti ymmärretyksi. Ja jos osaa edes nyt sen pakkoruotsin verran ruotsia, ymmärtää kyllä norjaa.

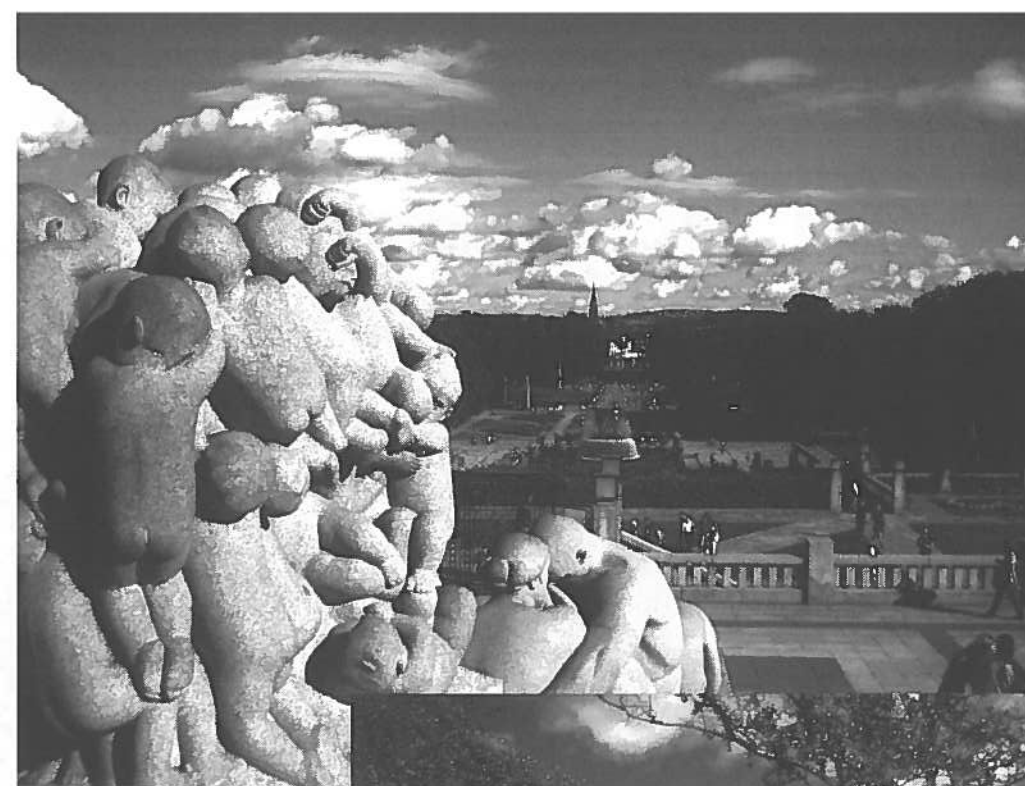
22/7. Norjan 11/9. Saavuin Norjaan tasan kolme kuukautta massamurhan jälkeen. Joka ikinen professori on maininnut Norwegian life and society kurssin luennoilla tapahtuneen, oli aihe sitten talous, historia, kulttuuri tai lakijärjestelmä. Jonkinlaisen

kuvan siitä, millaisesta tapahtumasta norjalaiselle sielunmaisemalle on kyse saa siitä, että erään historian professorin mukaan vuosi 1905 oli Norjan historian tärkein vuosi. Viime heinäkuuhun asti. Luentojen lisäksi paikalliset iltapäivälehdet toimivat kuten mitkä tahansa maan iltapäivälehdet; Breivikin

keskustassa sijaitsevan Domkirkenin pihalle on kasvanut eräänlainen muistolehto täynnä sydämiä, Norjan lipuja, kukkia ja viestejä. Vielä syyskuussakin piha oli täynnä tuoreita kukkia. Og storst av alt er kjærligheten.

Natsimiehitys on vaikuttaa puolestaan olevan norjalaisten talvisota, vastarinta on asia mistä norjalaiset ovat ylpeitä. Tässä huomaa yhteyden suomalaisen mentaliteettiin, molemmat maat itsenäistyivät verettömästi, joten oikeutusta itsenäisyydelle pitää hakea muista taisteluista. Yleensäkin norjalainen identiteetti vaikuttaa olevan rakennettu samoille oletuksille kuin suomalainen. Läheisyys luontoon, vaatimattomuus ja tasa-arvo, pyhä kolminaisuus. Kuulostaa myös hyvin suomalaiselta, ja välillä onkin luennoilla hymyilyttänyt kun norjalaisten talonpoikien hehkutetaan olleen niin uskollisia kuninkaalle ja painotetaan, että lojaalisuus on ominaista norjalaisille. Täsmälleen samoin suomalaisiakin talonpoikia kuvaillaan. Yhteistä suomalaisille ja norjalaisille ovat myös juomatavat, ja se, että yleisestä ujoudesta pääsee eroon vain kännissä. Erilaiset pubivisailut ovat kuulemma juuri tästä syystä suosittuja; osallistuimme yhteen kampuksen humanisti-rakennuksen alakerrassa sijaitsevassa pubissa pidettyyn monikansallisella joukkueella. Ja pärjäsimme hyvin ottaen huomioon, että kysymykset olivat norjaksi. 7 pistettä 25:stä, joista puolet tuli ”kaikki N:llä alkavat USA:n osavaltiot”-kysymyksestä, mikä oli helppo, koska joukkueeseen kuului amerikkalainen. Mitä on Mikko Mallikas norjaksi?

Norjalaiset tuntuvat karkeasti yleistäen ystävällisiltä ihmisiltä; häirikön näköinen teini pitää metron ovia auki, jotta siihen juokseva nainen ehtii kyytiin, tuntemattomat ihmiset ovat kysyneet neuvoa tai muuten vaan tulleet juttelemaan enemmän kuin Suomessa koskaan ja norjalaiset opiskelijat neuvovat kärsivällisesti tietämättömiä vaihto-opiskelijoita. Tästä syystä harmittaaakin, että en norjalaisiin ole juuri tutustunut. Erääseen norjalaiseen

viikinkejä, mutta vaikuttaa, että tyyppillisen norjalaisen määrittely on hiukan vaikeampaa. Vaikka Oslon keskusta muistuttaa arkkitehtuurisesti melkoisesti esimerkiksi Helsinkiä, erilaisia etnisyyksiä on enemmän kuin jaksaa ihmetellä. Periaatteessa norjalainen voi olla minkä näköinen vain, ja niitä stereotyyppisiä vaaleita, leveäharteisia ja vaalearipsisiä ihmisiä on näkynyt yllättävän vähän. Pitkiä ja kauniita norjalaiset ovat, ja varmaan ainoa ihmisryhmä, joka näyttää tyylikkäältä kumppareissa ja villapaidassa. Etnisyyksien kirjoa jaksoi ihmetellä ehkä ensimmäisen viikon ja silloin tuntui naurettavalta, että Suomessa on maahanmuutosta tehty niin iso asia. Eihän meillä edes ole maahanmuuttoa Suomessa. Ja jos olisikin, miksi sen pitää olla ongelma? Norja näyttää pärjäävän ihan hyvin asian kanssa.

Ranskalaiset ystäväni ovat naureskelleet osalistumistani Norwegian life and society- kurssille, ”Isn't that like Finnish society?”. Onhan se oikeastaan, olen tullut siihen tulokseen, että Skandinaavian maat voi niputtaa yhden otsikon alle. Vaikka jostain syystä tuntuu, että Norjalla ja Suomella on enemmän yhteistä kuin vaikkapa Suomella ja Ruotsilla. Ehkä se johtuu suurvallattomasta historiasta tai osallisuudesta toiseen maailmansotaan, mutta tietynlainen altavastaaja- asenne ja tarve määritellä omaa identiteettiä ovat ainakin yhdistäviä tekijöitä. Toisaalta norjalaiset vaikuttavat myös hiukan hyväuskoisilta ja, Nobelin rauhanpalkinnon takia, naiiveilta unelmoijilta. Kuulemma norjalaiset eivät olleet ajatelleet sitä mahdollisuutta, että Natsi-Saksa voisi hyökätä Norjaan, eikä kukaan ollut kuulemma koskaan edes miettinyt terrori-iskun mahdollisuutta Norjassa. Todellinen lintukoto, mutta pelkästään

positiivisella tavalla, norjalaiset tuntuvat vilpittömästi uskovan, ettei kellään ole mitään syytä hyökätä heitä vastaan. Ja aivan tottahan se on; en tiedä olenko aivopesty tai muuten vain vaikutteille altis, mutta Norja tuntuu ihanteelliselta maalta asua. Sää on kieltämättä välillä huono, ja kaikki kallista, mikä on suomalaiselta paljon sanottu, mutta 4 700 euron keskipalkka korvaa sen kyllä.

Enna Poutiainen

Kirjoittaja on viettänyt Oslossa nyt kolme kuukautta, ja ymmärtää, että on vajavainen antamaan kovin tarkkaa analyysiä norjalaisuudesta. Kaikki yllä oleva on pelkkää omaa mielipidettä ja oletusta. Ruskeaa juustoa ainakin kannattaa maistaa ihan itse, sillä sen mausta ei kuule kahta samanlaista mielipidettä.

Siirto- työläisenä Hollolassa

Olen kuudennen vuoden Suomen historian pääaineopiskelija Jyväskylästä ja olen tavattoman onnekas. Minulla on oman alani töitä. Ei mitään yksittäisiä päivätoita vaan ihan oikea pätkätyön pätkä. Sellainen, jonka todellisuuteen ei voi uskoa ennen kuin on saanut laskea palkkakuitistaan, että nettopalkka täsmää bruttopalkan, verojen ja muiden vähennysten kanssa. Työpätkä, joka siirtää G-stressiä puolella vuodella eteenpäin. Työpätkä, jonka ansiosta sain ensimmäisen kerran ikinä laskea, kuinka monelta kuukaudelta minun sallitaan nostaa vuoden aikana opintotukia ennen kuin tuloraja alkaa kiristää.

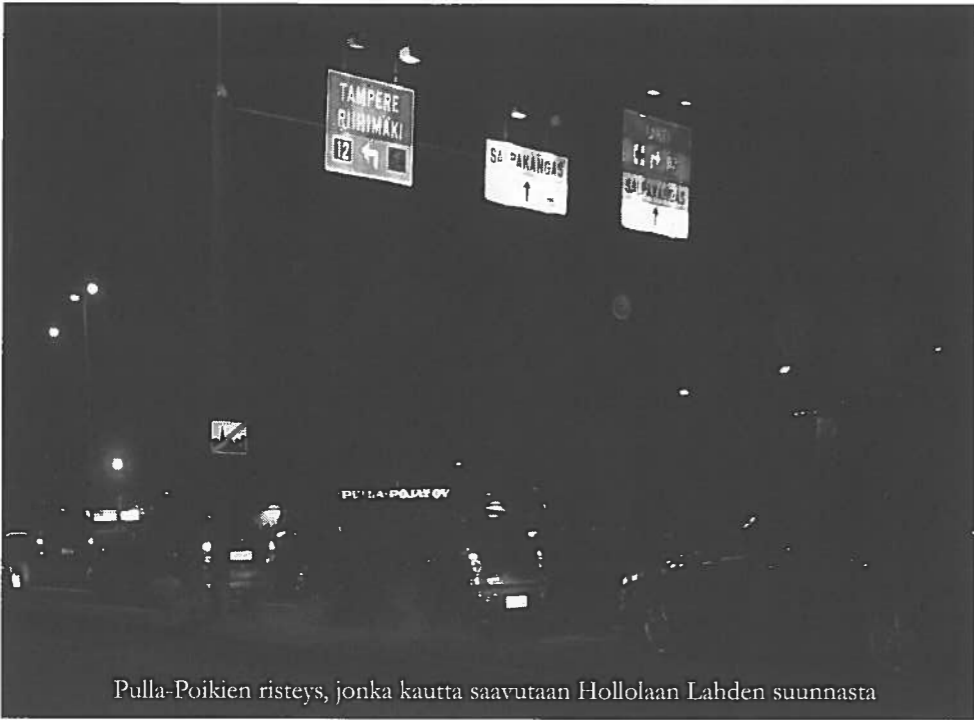
PUULLA-POJAT OY

Kultareu-
naista
pilveäni
synkettä
vain yksi
seikka: pät-
kätyöpaik-
kani ei ole
kotikau-
pungissani
tai sen lie-
peillä vaan
Hollolassa,
Päijät-
Hämeessä.
Hollola on
reilun 20
000 asuk-
kaan kunta,
joka sijait-

see 178 kilometrin päässä Jyväskylästä. Hollolassa on enemmän alle 14-vuotiaita kuin yli 65-vuotiaita,1 mikä on oman työni (ja suomalaisen hyvinvointi-yhteiskunnan) kannalta hieno asia. Hollolan yläaste on yksi Suomen suurimmista,2 mutta tietoteknilisistä jälkeensä jääneisyydestään huolimatta varsin mukava ja viihtyisä työpaikka.

Vähävaraiselle, autottomalle ja kaupunkiin totuneelle siirtotyöläiselle Hollola tarjoaa muutamia haasteita. Nämä seikat on hyvä ottaa huomioon ja ne täytyy vain hyväksyä, jos aikoo viettää viisi kuukautta elämästään tässä lapsiperheiden ja tuulipukuisten

hämäläisten kun-
takeskuk-
sessä. Alla
mainittujen
seikkojen
lisäksi oman
värinsä
työhön tuo
oppilaiden
loputon
mielenki-
into yksi-
tyiselämää
kohtaan:
”Miksei sulla
ole autoa?”
”Poljetko sä
joka päivä
pyörällä

Pulla-Pölkien risteys, jonka kautta saavutaan Hollolaan Lahden suunnasta

mikäli haluaa ensinnäkin löytää perille oikeaan paikkaan. Se Hollola, johon itse olen saanut tutustua, on Salpakankaan kuntakeskusta. Hollolan kirkonkylä sijaitsee kyllä samassa kunnassa, mutta yli kymmenen kilometrin päässä kuntakeskuksesta. Kirkonkylä tai kirkonseutu viittaa Hollolan keskiaikaisen kirkon ympäristöön, missä ei sitten paljoa muuta mainittavaa olekaan. Niille, jotka eivät kyseistä kirkkoa ole nähneet, suosittelen poikkeamaan vaikka jonain kivana kesäpäivänä.

Toinen haaste on hyväksyä se, ettei kahden kilometrin säteellä asunnostasi ole esimerkiksi juus-

Jyväskylään?”
”Oletko sä
oikea opetta-
ja?” ”Mihin sä
menet töihin
sitten, kun
et ole enää
täällä?”

Ensimmäinen huomionarvoinen asia on se, että Hollolan kuntakeskus ja Hollolan kirkonkylä ovat aivan eri asioita. Tämä on tärkeää,

totiskiä,
ekokauppaa
tai var-
teenotet-
tavaa etnistä
ravintolaa.
Tämähän
on tietysti
todellisu-
utta melko
monelle
suomalai-
selle, mutta
kirpaksi
alkuun silti.
Yksi kiinal-
ainen ja yksi
thai-paikka
löytyy, mutta
ne ovat auki

Kirjoittajan matkakirjahylly

lähinnä arkisin lounasaikaan.3 Sen sijaan keskustassa on sympaattinen perinteisennäköinen Mäkkäri, jonka kultaiset kaaret ja ikkunasta katsova pahvinen Ronald MacDonald tervehtivät minua aamuisin työmatkallani. Koulun jälkeen Ronald viihdyttää oppilaitani, joten en ole tutustunut mahdollisiin paikallisiin vivahteisiin sen tarkemmin. Paikallisia anniskeluravintoloita en tietenkään korkeamoraalisena opettajattarena - ja mukavuudenhaluisena naisihmisenä - ole tullut testanneeksi. Luultavasti niissä on hämyisää ja niistä saa kaljaa ja parkkiintunutta seuraa.

Haaste kolme: kuinka olla jäämättä auton alle? Hollola kuuluu Lahden seutuun ja siellä vallitsee niin ikään Lahden seudun autoilukulttuuri, joka toimii periaatteella isoin ja nopein menee ensin. Polkupyöräilijän kannalta tämä vaatii joskus huomattavaa huomaavaisuutta, sillä polkupyörä on suurin ja nopein aika harvoin. Valoisana puolena esimerkiksi Jyväskylän autoilijat alkavat lyhyen ajan jälkeen tuntuu varsin kohteliailta ja huomaavaisilta.

Neljäs huomioitava asia liittyy pitserioiden tasoon, mikä on harmillista, kun muu valmisruokatarjonta on mitä on. Hollolassa mukaan otettavan pitsan mukaan ei lähde salaattia. Sen sijaan pizza on leivottu kohteliaasti sen kokoiseksi, ettei se vahingossakaan

päase laatikon sisällä taittumaan reunasta. Pitsan hinta on useimmissa paikoissa myös sitä luokkaa, ettei tarvitse miettiä, kiertääkö ravintoloitsija veroja - tai sitten niitä kierretään todella törkeään hintaan. Tämä saa Jyväskylän Kebabin tuntumaan suorastaan utopistiselta haavekuvalta.

Hollola tarjoaa kuitenkin myös jännitystä. Viime syksynä asuin kolme viikkoa talossa, jonka naapurissa sittemmin räjähti. Uutisiin päässeen asuinhuoneiston ikkunalasit olivat lentäneet pitkin pihanurmea, kun hamppuviljelmään liittynyt kaasupullo oli poksautunut. Tänä syksynä Ylen etusivulle puolestaan pääsi metsästä löytynyt irtopää.

Iloisin Hollolan tarjoamista haasteista on se, kuinka lajitella energiajäte erilleen kaatopaikkajätteestä. Se onkin seikka, jonka vuokratason lisäksi ottaisin mielelläni Hollolasta mukaan Jyväskylään.

Ai niin. Ne menovinkit. Hollolasta menevät Lahteen ainakin bussit 3, 4A ja 4C.

Noora Virokannas

Kirjoittajan asuinnaapurustoa Hollolan keskustan kupeesta

Oodi Pieksämäelle C-mollissa, eli opas junaratojen ja Amerikan kyllästämään kaupunkiin

Lupauduin kirjoittamaan artikkelin Pieksämäen parhaista ajanviettopaikoista. Ajattelin pitkään jättää jutun kirjoittamatta. Aihe oli niin vaikea. Ja ei, ongelma ei ollut positiivinen, vaikka paikallislehden kesätoimittajana näinkin kaupunkia erittäin monipuolisesti. Nämä sanat ovat ehkä hieman liian julmia vuoden 2010 kesätyökaupunkiani kohtaan. Minä sympatisoin Pieksämäkeä. Kenties samalla tavalla kuin jotkut sympatisoivat Itä-Eurooppaa, Murmanskia tai Pohjois-Koreaa, mutta sympatisoin silti.

Pieksämäessä, tuttavallisesti Savon solmussa on jotakin rujan viehättävää. Se on jääne vanhasta maailmasta: Paikkakunta joka eli loiston päivänsä silloin, kun kiskobussit kulkivat kylästä toiseen; koko valtakunnan toimintakykyisyys oli talous- ja sosiaalipolitiikan painopiste; kun peltojen ympärillä ei ollut vielä rusetinauhaa; ja kun Yleisradio karsasti viihteellisyyttä. Pieksämäki tuli taas mieleeni, kun matkustin San Franciscosta Denveriin, ja kuljin Grand Junction -nimisen kaupungin halki Coloradosa. Sitähän Pieksämäki on, yksi grand junction, ja tuo coloradolainen kaupunki oli yhtä menneisyyteen jämähtänyt kuin suomalainen vastineensäkin. Aikoinaan tuo paikkakunta oli ollut junaliikenteen tärkeä risteyskohta poikittais- ja pitkittäisliikenteen välillä Yhdysvaltain keskilännessä. Junaliikenteen häviäminen modernimmille kuljetustavoille on ollut kohtalokasta molemmille kaupungeille.

Vuonna 2011 Pieksämäki on noin 20 000 asukkaan kaupunki, Etelä-Savon maakunnan kolmanneksi suurin.

Kaupungin suurin työllistäjä on edelleen VR, eikä Ideapark, toisin kuin alueella suuresti toivottiin. Uusimpien tietojen mukaan Ideaparkia varten varatulle tontille suunnitellaan biokaasutehdasta. Paskan polttaminen on varmasti omiaan kohentamaan kaupungin

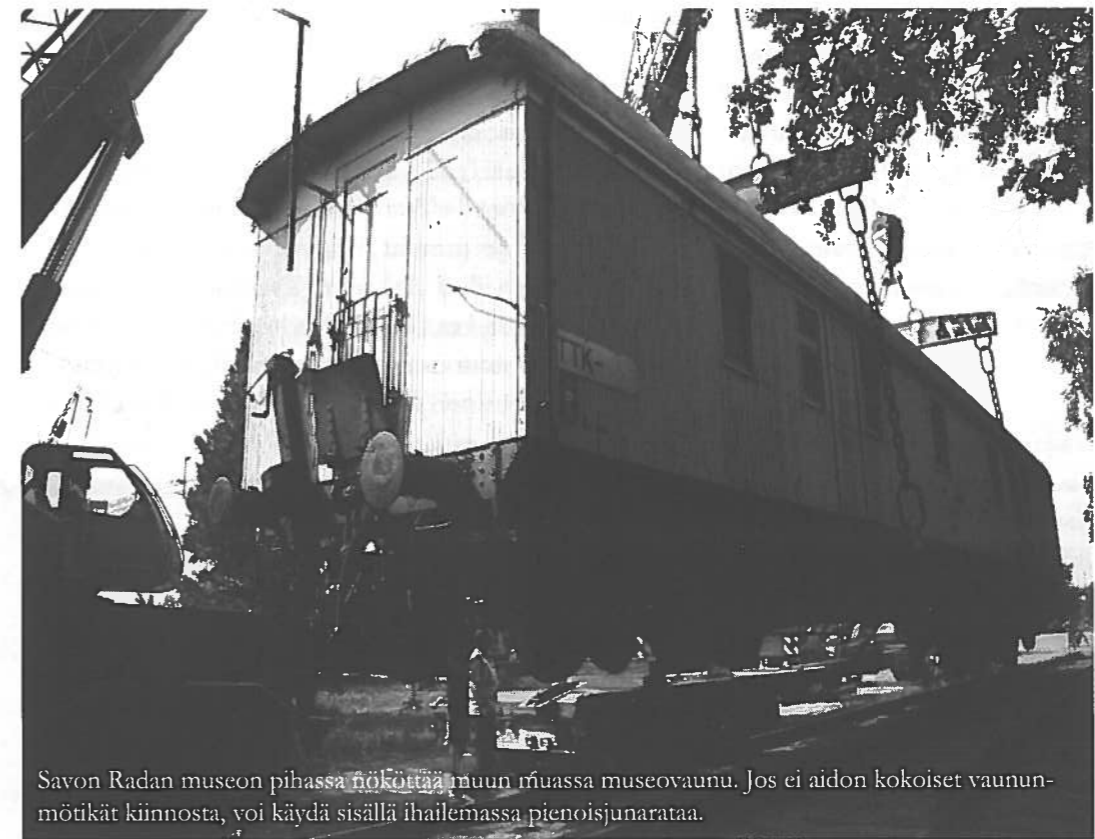

Pieksämäellä opitaan pukukoodi jo varhain.

imagoa.

Kaikki Itä-Suomessa junalla matkailevat edelleen pysähtyvät Pieksämäelle, mutta juuri kukaan ei sinne jää. Autoistetussa Suomessa ainoat kaupungin rajojen sisällä kulkevat valtavyölyt ovat kaupunkikeskustan länsi- ja eteläpuolta liippaava Valtatie 23 Porista Joensuuhun sekä joten kuten paikkakunnan rajojen sisällä vieraileva Kuopion ja Jyväskylän välille tehty Valtatie 9.

Mitä yritän sanoa tässä on siis, että autoileva ei Pieksämäelle yleensä eksy. Tai sen muihin taajamiunkaan, Naarajärvelle, Jäppilään tai Virtasalmelle. Erityisesti Jäppilän kohdalla se on sääli, sillä sieltä löytyy epäilemättä Suomen paras amerikkalaistyylinen ravintola.

Savon Radan museon pihassa näkyy muun muassa museovaunu. Jos ei aidon kokoiset vaunumötkät kiinnostaa, voi käydä sisällä ihaillemassa pienoisorataa.

Sen ja seitsemän muuta kohdetta löydät seuraavasta.

Vanhan ajan veturiajelut

Entiset ja nykyiset VR:n työntekijät sekä muut junaintoilijat ovat muodostaneet Pieksämäen Höyryveturiyhdistys ry:n, jonka näkyvintä toimintaa on museojunamatkojen järjestäminen Varkauteen ja Savonlinnaan. Veturina toimii Saksassa valmistettu Vr1 665 eli tuttavallisemmin ”Kana”, joka täytti tänä vuonna huikeat 90 vuotta! Vuodesta 1921 palvelleen veturin matkassa kulkevat vuosina 1947 ja 1952 valmistuneet matkustajavaunut, jotka tarjoavat yhteensä 136 istumapaikkaa. Puitteet nostalgiamat-

koille ovat varsin hienot. Junissa on myös kahvila sekä autenttinen klappivaunu. Junamatkoja järjestetään yleensä kaksi per kesä molempiin kaupunkeihin. Aina ei kuitenkaan kaikki mene suunnitelmien mukaan: kun menin itse höyryjunan kyydillä Pieksämäeltä Savonlinnaan, Kanan putket pettivät ja hätiin piti ottaa dieselveturi. Tapaus ja dieseli katku rikkoivat matkan tunnelmaa melko paljon, mutta onneksi tilannetta pelastivat sota-ajan asuissa 1940- ja 1950-luvun Suomi-iskelmiä esittäneet miehet - VR:n työntekijöitä, tietysti. Junaradoista kiinnostuneen kannattaa myös suunnata Pieksämäen juna-asemalla sijaitsevaan Savon Radan Museoon. Siellä on muun muassa pienoisorata!

Jäppilän kievari

Tämä paikka tarjoaa Suomen parasta grilliruokaa. On sääli, että se on auki vain kesäisin, ja että se sijaitsee hankalasti Jäppilän taajamassa, poissa pääteiltä. Kievarilla on pitkä historia - rakennus on kuulunut paikalliselle Tissarien suvulle jo kauan, ja nykyisessä muodossaan rakennus on ollut 1920-luvulta lähtien. Kievari ehti olla viitisen vuotta suljettuna, kun nykyiset omistajat Timo ja Tiia Tis-

sari, isä ja tytär, palasivat vuonna 2005 Suomeen ja tekemään paikalle muodonmuutoksen.

Tissarit ovat viettäneet suuren osan elämästään USA:ssa. Se näkyy, kuuluu ja maistuu Jäppilän kievarissa.

Soundtrackina soi amerikkalainen country, kun syöt meheviä porsaan kylkiluita coleslaw'n kanssa kievarin terassilla viereistä Ahvenlampea katsellen. Jos sää ei suosi ja syöt sisällä, koristeena on vanha tupakka-automaatti ja monenlaisia soittimia Timo Tissarin vanhalta jazz-klubilta New Yorkista.

Erikoisuutena ravintola tarjoaa paljon eteläisen USA:n ja erityisesti Louisianan alueen cajun-tyyppistä ruokaa. Tulisuuat on tarjolla, jos sitä haluaa.

Lähiruuan ystäville tiedoksi: suurin osa Kievarin tarjoamista lihoista tulee Varkaudesta, 30 kilometrin päästä.

Kasvisyöjillekin vaihtoehtoja tarjotaan, vaikka niitä ei listalla näykään, omistajat vakuuttelevat.

Virtasalmen Majavareitti

Tasapuolisuuden vuoksi sisällytän juttuun myös Pieksämäen eteläisen osan, Virtasalmen. Sen länsipuolella sijaitsee muutamia oikein kauniita melontareittejä.

Tai mistä minä tiedän niiden kauneudesta, olen käynyt vain parilla reitin ylittävällä sillalla räpsimässä kuvia. Joka vuonna kesäkuun ensimmäinen viikonloppu Virtasalmella järjestetään Majavamelontaninainen kilpailu. Sen vakiokalustoa on vuonna 1976 Suomea Montrealin olympialaisissa edustanut Unto Elo - jonka mukana samassa joukkueessa muuten oli Siilinjärven lukiossa minulle, Kanasen Jesselle ja Osmo Anttoni Nyysöselle liikuntaa opettanut Eero Hynninen.

En minä paljoa melonnasta tiedä, mutta hyvät puitteet Virtasalmi sille varmaankin tarjoaa.

Uimarannat

Pieksämäen keskustassa sijaitseva Hiekanpään uimaranta on epäilemättä kaupungin suosituin. Paikallinen nuorisokokoukseen sinne juhlimaan koulun päättymistä joka vuosi. Hiekkaranta on pitkä ja matala, joten lämpimänä kesäpäivänä se on otollinen ajanviettopaikka pulikoinnille tai vaikkapa pussikallejoille.

Itse vietin enemmän aikaa taajama-alueen ulkopuolella sijaitsevalla Tahinlammen uimarannalla. Tahinlampi on pieni suolampi, jonka uimaranta sijaitsee otollisella paikalla ilta-aurinkoa ajatellen. Matkaa rannalle on keskustasta kuitenkin noin kaksi kilometriä. Tahinlammen rannalla on myös hyppytorni.

Poleenin elokuvaosasto

Elokuvia ei Pieksämäellä pääse kovin paljoa teatterissa näkemään, varsinkaan kesäisin. Pieksämäen kansalaisopiston rakennuksessa sijaitseva Kinomania on Etelä-Savon ainoa digitoimaton elokuvateatteri. Se näyttää siis elokuvansa edelleen filmikeloilta, toisin kuin tätä nykyä digiaikaan siirtyneet Juvan tai Mäntyharjun teatterit. Logististen hankaluuksien sekä suosion puutteen vuoksi Kinomania viettää kesälomaa kaksi kuukautta.

Pieksämäen keskustassa sijaitsevan kulttuurikeskus

Poleenin elokuvaosasto paikkaa kuitenkin cinefiilin vieroitusoireita mainiosti. Nostan hattua pikkupaikkakunnan kirjaston elokuvaosaston hankinnoista vastaavalle henkilölle, jonka ansiosta kotiinsa voi viedä runsaasti niin Kieslowskin, Kaurismäkien, de Palman, Truffaut'n, Peckinpahin kuin Scorsesenkin tuotantoa.

Jos nämä nimet eivät innosta, on tarjolla myös paljon viihteellisempiä elokuvia. Voin sanoa, että Poleenin elokuvaosasto on paras mitä olen suomalaisissa kirjastoissa selannut - toisaalta vertailukohtia ovat erittäin maineikkaat Siilinjärven, Kuopion, Jyväskylän ja Mikkelin kirjastot.

Poleenissa järjestetään myös jonkin verran konsertteja, kirjailtoja ja elokuvatapahtumia, joten pelkästään elokuvien perässä Poleeniin ei tarvitse mennä.

Baseball

Luit oikein, baseball. Täällä ei pesäpallo jyllää. Pieksämäen Bulldogs ja Tsemppi ovat todennäköisesti maailman pohjoisimmat baseball-joukkueet. Paikallinen urheilun yleisseura Tsemppi aloitti baseball-toimintansa kesällä 2010 ja koska suosio oli sen verran suurta, muodostui Pieksämäelle kaksi joukkuetta. Niistä toinen, Bulldogs pelasi kaudella 2011 SM-sarjaa, häviten kuitenkin yksitoista ottelua ja voittaen yhden.

Joukkueen taustalla on paikkakunnalle työn perässä muuttanut Ari Hattunen, joka oli aikoinaan mukana voittamassa useita mestaruuksia Espoon Exosille. Muutaman kesän Hiekanpään hiekkarannalla palloa verkoon heiteltään Hattunen huomasi paikallisten ihmisten kiinnostuksen olevan sen verran suurta, että päätti perustaa joukkueen. Vierailin

joukkueen harjoituksissa kesällä 2010 ja paikalla oli mukavasti kiinnostunutta nuorta väkeä.

Kauden 2012 ohjelmasta ei ole tätä kirjoittaessa vielä tietoa.

Big Wheels ja Savo Vintage

Pieksämäen suurin kesätapahtuma on kasvanut kasvamista viimeisen vuosikymmenen ajan ja vuonna 2011 se keräsi paikkakunnalle 800 ajoneuvoa ja 10 000 henkeä.

Kaikki Suomen komeimmat amerikanraudat sekä niiden omistajat kokoontuvat yhden heinäkuun viikonlopun ajaksi Pieksämäelle ajamaan ja vaihtamaan kuulumisia. Ohjelmaan sisältyy muun muassa rastiajajia perjantaina, paraattia lauantaina sekä sunnuntaiamun krusailua kauniita maalaisteitä pitkin edellämäinittuun Jäppilän kievariin barbequeherkkuihin nauttimaan.

Lisäksi kulttuurikeskus Poleenissa järjestetään viikonlopun aikana vintagemuodin, retrosistustamisen ja nostalgisten aarteiden kauhtuneen ja ylihintaisen rimsramssun ystäville, ei kun, no kuitenkin, suunnattu Savo Vintage.

Itse en ole näitä tapahtumia koskaan nähnyt, mutta jos autot, bröm bröm ja erityisesti niiden puunaus ja Amerikan-meininki kiinnostavat, kannattaa varmaankin käydä.

Pieksämäellä sijaitsevat todennäköisesti maailman pohjoisimmat baseball-joukkueet. Joukkueiden puuhämies Ari Hattunen kuvassa etualalla kopparina.

Ai niin, baarit?

Yöelämästä en osaa paljoa sanoa. Yökerhossa kävin neljän Pieksämäen-kuukauteni aikana kerran. Tuo kerta oli eräs perjantai-ilta kesäkuussa, jolloin menin siilinjärveläisen ystäväni kanssa yökerho Galaxyyn. Juomia jonotettiin kauan, jonossa meinasi syntyä jo tappelu ja meininki oli sitä mitä pikkupaikkakunnan yökerhossa - yhdessä niistä kahdesta - voi odottaa. Onneksi olimme humalassa jo mennessämme. Paluumatkalla ylistimme juuri pääministerin tehtävistä eronnutta Matti Vanhasta ja haukuimme Mari Kiviniemen lyttyyn. Pieksämäki tekee miehestä maalaisliittolaisen.

Muutaman illan vietin torin kulmalla sijaitsevan Coronan sekä Keskuskadun ja Toikantien kulmassa sijaitsevan Irish Pub Mollyn terassilla. Musiikki on Coronassa liian lujalla keskusteluun, Mollyn koin varsin viihtyisäksi. Mollyssa on melko hyvä olutvalikoima Pieksämäen kokoiseksi kaupungiksi ja tarjolla on myös lautapelejä.

Molly vastapäästä sijaitsevaan Bar Terapiaan tai kauempana keskustasta sijaitsevaan Pub Yläristiin en uskaltanut mennä. Niillä on melko hurja maine, näin ainakin käsitin. Jälkeenpäin kyllä harmittaa, etten käynyt tutustumassa.

Suurin keikkapaikka Pieksämäellä on Wanhat Weturitalit juna-aseman kupeessa, jossa esiintyivät kesällä 2010 muun muassa Poped ja Yö. Toisaalta, jos onni on myötä, saatat eksyä Pieksämäellä paikallisen viihdyttäjän, Sir Mr. Taffin keikalle. Artistiin voi tutustua vaikkapa katsomalla YouTubesta videon Hyppiä Ikä Kaikki.

Näillä ohjeilla voit varmasti viettää vähintään yhden vuorokauden oikein viihtyisästi tai ainakin melko kivuttomasti Pieksämäellä. Kuten kaikkialla eteläisessä ja keskisessä Suomessa, vierailu suositellaan ajoittamaan kesäkuukausille. Ja lopuksi vielä yksi vinkki: jos satut ajamaan Jyväskylästä Pieksämäelle toukokuun ja elokuun välisenä aikana, suosittelen pysähtymään Paltasen kylän kesäkahvilassa 15 kilometriä ennen Pieksämäkeä. Sieltä kun saa paikkakunnan parhaat munkit.

Niko Vartiainen

Näkökulmia pohjalaiselta pohjalaisuuteen

Kun lehden päätoimittaja kyseli taannoin, josko minä avaisin sanaisen arkkuni ja kirjoittaisin jotain pohjalaista Tosine-lehteen, minulla meni kuvaannollinen sormi suuhun. Mistä oikein kirjoittaisin? Esittäisinkö jonkin puuduttavan selostuksen Etelä-Pohjanmaan historiasta? Vai kertoisinko belavyöstä seinälläni? Haluaisiko joku lukea lapsuuteni korkeasta taivaasta, jolla ei ollut äärtä, vai maiseman avaruudesta? Kirjoittaisinko lakeudesta ja siitä, miltä se näyttää kello viiden aikaan kesäaamuna? Miten perunakellarin katolta näki maailman? Ehei, Elinaiseni, ajattelin, eipäs nyt nostalgisoida noin.

Keitä ovat pohjalaiset keskuudessamme?

Tätä nykyä Etelä-Pohjanmaa tahtoo kovasti nähdä itsensä muuttovoittoisena ja elinvoimaisena alueena, mikä ei ymmärtääkseni ole pelkkää mainospuhetta. Maakunnan lippulaivana (tai -traktorina) jyristelee Seinäjoki 60 000 asukkaallaan – mistä Vaasa on varmasti kovin nyreissään – ja pari vuotta sitten tämä lakeuksien Moolok kasvoi Peräseinäjoen, Nurmon ja Ylistaron liityttyä siihen. Ilmajoki on jäänyt vähän yksinään Jurvan liityttyä naapuriinsa Kurikkaan, ja Munakan kylässä mutistetaan myös siitä, onko heidän järkevintä olla ilmajokisia vai seinäjokisia. Ei sillä, että joku ottaisi tosissaan noiden syrjäkyläisten eksentrikkojen höpinät – puhumattakaan heistä itsestään. Nehän olivat ihan tohkeissaan siitä Munamiehestäkin.

Mitä muuta sitten sanoisin Etelä-Pohjanmaansta? Ilmeeltään alue on maaseutumainen ja maakuntakeskuskin on arkkitehtuuriltaan allekirjoittaneen mielestä ankeahko. Virkistäviä poikkeuksia onneksi löytyy esimerkiksi Törnävältä, ja Ilmajoella riittää rakennustaiteellista ihmettä aina Ilkan patsaasta alkaen.

Pohjanmaalta on tunnetusti lähtenyt monenlaista vaikuttajaa ja kuuluisuutta. Ihmemiehiä ja -naisia löytyy niin politiikan saralta kuin urheilustakin. Esimerkiksi keskusta-puoluetta nykyään kipparoiva Mari Kiviniemi on syntyjään jalasjärveläinen, mitä täkäläiset eivät hevillä unohtaneet varsinkaan hänen lyhyellä pääministerikaudellaan (nytemmin asia voi olla toisinpäin). Sosiaali- ja terveystieteiden Paula Risikko (kok.) on niin ikään seinäjokisia. Perus-

suomalaisten Vesa-Matti Saarakkala puolestaan on kotoisin Kurikasta. Samaisesta kaupungista - kyllä, Kurikka on kaupunki - on kotoisin koko kansan Juha Mieto. Paikallisen älymystön kermaa edustaa kuitenkin ehdottomasti Samuli Paulaharju, joka oli syntyjään kurikkalaisia (suosittelen kaikille kirjaa ”Rintakylä ja larvamaita”). Artistien kirjo on Etelä-Pohjanmaalla hyvin edustettuna. Lappajärveläinen Timo Kotipelto lienee kuuluisin pohjalainen pitkätukka ja kukapa voisi unohtaa Lauri Tähhän, tuon lakeuksien lahjan koko Suomelle? Tai sitten Paula Koivuniemen (jälleen yksi seinäjokinen), jonka tuotanto ei jätä karaokebaareja rauhaan? Maininnan arvoinen lienee myös äskettäin edesmennyt Topi Sorsakoski, joka oli kotoisin Ähtäristä. Sorsakosken naapurissa Tuurissa loputonta kulutusjuhlaa viettää median kiihkeästi seuraama Vesa Keskinen kyläkauppoineen.

Urheilua pohjalaiset ovat harrastaneet aina. Kun ei ole lähdetty kylälle tappelemaan, kiipeilemään nuijien kanssa Santavuorelle tai puukkohiippasille naapurikyläisten kanssa, ovat pohjalaiset hiihtäneet, painineet ja pelanneet pesäpalloa (eikä aina tuossa järjestyksessä). Kurikan latuja ei ole suksinut vain Juha Mieto, vaan onpa myös itse presidentti Kekkonen kerran osallistunut Lakeuden Hiihtoon – epäilemättä Kekkonen jätti laduille urheilijahenkensä, jonka Mieto sittemmin löysi. Muutaman vuoden takaa muistetaan ilmajokinen painija Marko Yli-Hannuksela, eikä hän muuten ole ainoa pohjalainen olympiamitalisti. Tero Pitkämäen keihäät sinkoilivat alunperin Ilmajoelta, ja onpa myös kuulantöntäjä Arsi Harjulla juuria – yllätys yllätys – Kurikassa. Koskenkorvan pesäpalloilijoiden Kossun viimeaikaisesta menes-

tyksestä en ikävä kyllä osaa sanoa mitään.

Jos Seinäjoki jostain tunnetaan, niin Provinssi-rockista. Joka kesä yhden viikonlopun ajaksi kaupungin valtaa ihmeellinen karnevaalitunnelma, josta törnäväläiset vuodesta toiseen muistavat ahdistua, ja tähän mennessä festivaali on tuonut maakuntaan Rammsteinin, David Bowien ja System Of A Downin kaltaisia nimiä. Seinäjoki profiloituu muutenkin kesätapahtumien kaupungiksi: kuka voisi-kaan unohtaa Tangomarkkinat? Minä en ainakaan voi, en kaikkien niiden humalaisten keski-ikäisten jälkeen. Näiden spehtaakkeleiden lisäksi kaupungissa vietetään vielä Vauhtiajot-nimisiä kekkereitä autojen ja musiikin merkeissä. Seinäjoki ei suinkaan ole ainoa kesätapahtumien järjestäjä: Ilmajoella lauletaan oopperaa (nyt on tulossa kuulemani mukaan joku Kekkosesta kertova ooppera, mitä tosinistit epäilemättä arvostavat) ja Kurikassa on sinkuilla haku päällä vuodesta toiseen. Unohtaa ei tietenkään sovi Kauhajoen Nummijärvellä juhannuksena järjestettävää Nummirockia: kerran kesässä tuo vihoviimeinen perämetsä kuhisee mustiin pukeutuvia pitkätukkaisia ihmisiä, jotka jostain kumman syystä rakastavat kaikki toisiaan. Myös teatterikulttuuri on ollut Seinäjoella suorastaan innokasta, jos mitään voi päätellä kaupunginteatteriin syyskuussa rantautuneesta kulttimusikaali Vampyyrien tanssista tai sen saamasta vastaanotosta.

Laskeudutaanpa hetkeksi alas korkeakulttuurin ilmentymistä (eikä mainita mitään siitä edelleen puuttuvasta taidemuseosta) ja ihmetellään ilmentäjiä. Millainen on pohjalainen ihminen?

Perinteisesti pohjalaiset on nähty suorapuheisina, rehellisinä jurottajina, jotka häjyilevät välillä ja seuraavaksi ovatkin jo panemassa maan asioita kuntoon. Toisinaan tämä on ollut myös heidän oma kokemuksensa itsestään. Kuvaavana esimerkkinä voikin pitää pohjalaismiehen rukousta: ”Niinkus tierät.” Pohjalaisten uskotaan olevan pidättyväisiä ihmisiä, jotka eivät jakele kiintymystään, ainakaan ääneen – saati sitten fyysisesti, hyi olkoon. Keskustalaisia jyväjemmaareitahan he ovat kaikki tyynni.

Heidän ehdottomuutensa on myös tunnettua. Yläasteen historianopettaja kertoi kerran, että joku ilmajokinen oli melkein ampunut Mannerheimin sisällissodan aikaan, kun ei kenraalipoloinen ollut osannut sanailla suomeksi. Sanotaan myös, että Etelä-Pohjanmaalla on tekemisen meininki ja kaikki on suurta ja komiaa. Tiedä häntä, mutta seuraava

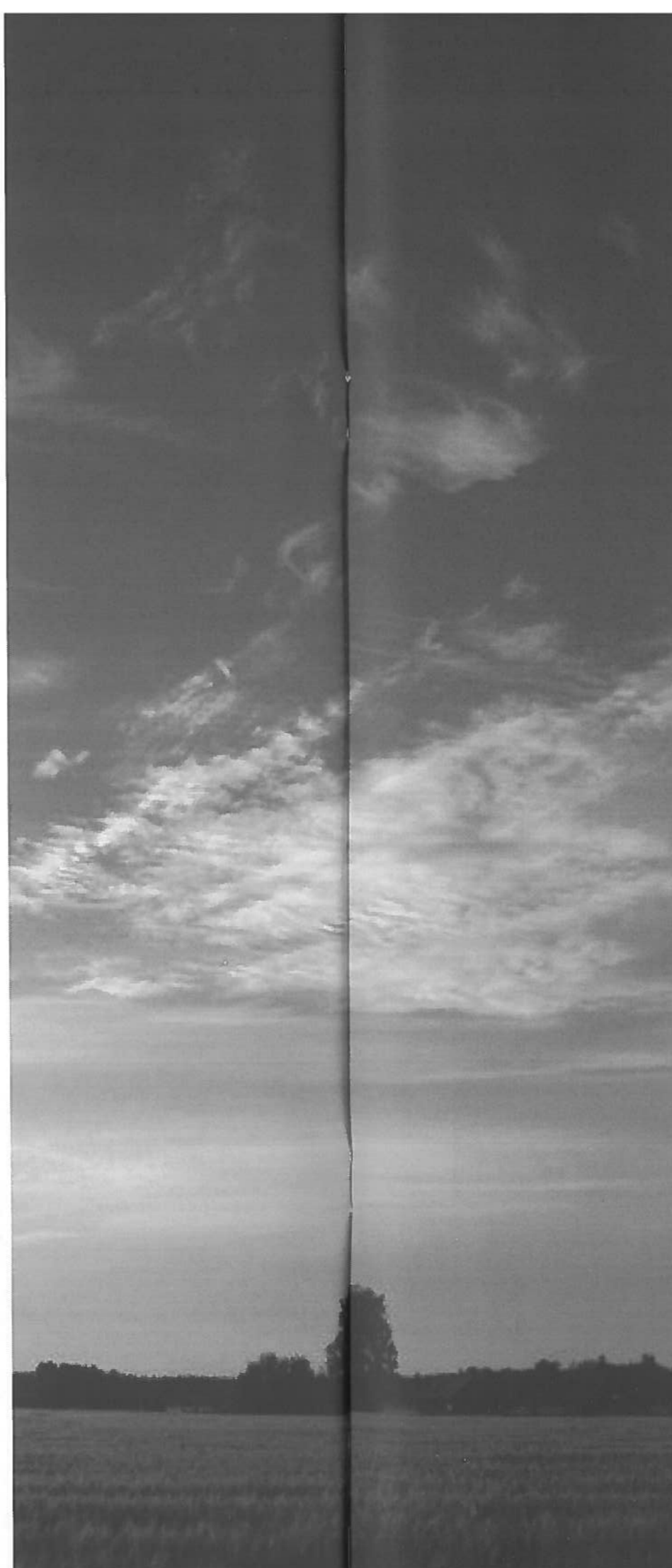
ainakin on totta: jos ei ole järveä, se kaivetaan (Kyrkösjärvi) ja jos ei ole maankohoumia, sellainen tehdään itse (Jouppilanvuori). Ja sitten ne puhuvat sitä kummallista leveää murretta. Siitä en mene sanomaan mitään.

En rehellisesti sanottuna osaa kertoa, miten paljon stereotyyppiä on totta. Pohjalaiset ovat loppuvimeksi ihan samanlaisia kuin muutkin. Aina ei olla rehellisiä tai suorapuheisia, eivätkä ne isäni muistosta niin elävästi palautuvat kansanmiehet ja -naiset todellakaan kuulosta miltään pidättyväsiltä jurottajilta. ”Justiin niin ku hirvi! Tuu vaikka itte mettästä kattomahan!”

Itsestäni kyllä tunnistan joitakin piirteitä, joita on pidetty pohjalaisina: tietty ehdottomuus tärkeäksi koetuissa asioissa ja se ahdistus, kun muuan sivupoluilla seilaava savolainen tuttu ei millään osannut mennä asiaan, vaikka minä niin hartaana odotin vieressä.

Arkea Ilmajoen kylänraitilla

On tavallinen päivä Ilmajoella. Tämä vaajaan 12 000 asukkaan kunta kököttää aivan Seinäjoen vieressä ja on – kenties juuri siksi – huomannut äskettäin myyneensä koko

joukon tontteja taloa rakentamaan mieliville. Peltomaisema omakotitaloineen ja navettoineen on suorastaan idyllistä, ja sitä halkoo hiljalleen lipuva Kyrönjoki. Enää ”Kyröjoki ei tuluvi” tulva-aitaiden ansiosta, joskin vielä omalta syntymävuodeltani on kuva, jossa isäni muutaman muun isännän kanssa soutelee naapurin pellolla.

Ainoasta maamerkistä käynee Koskenkorvan viinatehdas (ei se Ilkan patsas aivan niin iso ole). Niin muuten, Koskenkorvalla vietettiin äskettäin kylän 100-vuotisjuhla, mistä kirjoiteltiin kovasti Ilmajoki-lehden palstoille. Ei olisi kuulemma saanut tarjota alkoholia.

Koulutusta nuorille tarjoaa yläasteen ja lukion lisäksi kädentaitoihin perehtynyt Taidon ja kulttuurin oppilaitos (Taiku), yliopistolliset opinnot mahdollistava Etelä-Pohjanmaan opisto ja kansalaisopistokin löytyy. Maanläheisempiin oppeihin tutustuttaa entinen Ilmajoen maatalousoppilaitos (tuttavallisemmin IMO), nykyinen Koulutuskeskus Sedu. Ennen vanhaanhan sitä kutsuttiin maamieskouluksi. Joskus vuosia sitten nauratti ajaa oppilaitoksen asuntolan ohi, kun yhdessä ikkunassa oli aina se Etelävaltioiden

lippu. Mitäköhän maamieskoululaiset olisivat siihen tuumanneet.

Ilmajoki-lehti ilmestyy kaksi kertaa viikossa. Kannessa paikallisten luottokampanja ilmoittaa ”olevansa retkellä” silloin, kun ei ole pitämässä putiikkiaan ja Hörön palstalle ihmiset soittelevat ilon ja harmin aiheistaan. Joskus joku lähettelee vanhoja kuvia ja kyselee, että tunnistaako kukaan ihmisiä tästä vanhasta Hilma-tädin ottamasta kuvasta. Ainakin omassa lähipiirissäni tavanomainen lohkaisu epäinnostaviin tai muuten omituisiin sanailuihin on ”soita Hörön palstalle”. Elokuussa joku soitteli ja ihmetteli lehdessä näkemäänsä kuvaa: ”En ole ikinä nähnyt tuollaista sientä!” Ei sillä – hyvähän se on, että lehti koetaan niin tärkeäksi, että sinne halutaan soittaa. Nuori toimittaja oli kuitenkin hieman nyreissä kun joutui perjantai-iltana osallistumaan erään raittiusseuran illanviettoon. Paikalliset änkyrät taas kirjoittelevat muuten niin hiljaiselle mielipidepalstalle kaikenlaisista tärkeistä asioista.

Keskustaan on sentään saatu oma ABC-myymälä. Sen piha onkin nyt teini-ikäisten ajanviettopaikka – sisälle ei enää saa iltaisin mennä, mutta ulkona kumi palaa sitäkin kovemmalla käryllä. Entä mikä on teini-ikäisten poikalapsien tavanomainen tapa viettää perjantai-iltaa? No, kuinkas muutenkaan: ajaa traktorilla rinkiä paikallisen S-marketin ympäri. Kylän kingi olet sitten, jos saat vielä jonkun tytön kyytiin. Nytemmin myös mopoautoja on ilmestynyt katukuvaan – menneitä ovat vanhan Järkivalloisen, siis David Brown -merkkisen traktorin kulta-ajat (joskin eräällä syrjäkylällä muuan vanhempi herrasmies vielä sellaisella ajelee...). Vähän aikaa sitten saatiin viimeinkin se uusi nuorisotalo, joten ehkä kalliiden traktorinrenkaiden kumi palaa jatkossa vähemmän. Paikalliset muistavat silti edelleen kirjoitella Ilkka-lehden yleisönosastolle, kuinka ne nykyuoret kaiket illat ajelevat ja jumputtavat musiikkia (tämä vaiva on tuttu myös Ähtärin Ostolantiellä).

Jostain syystä kansatosinistit naureskelevat kun ylistän heille Ilkka-lehtä. Siellähän on niin hyviä juttuja, ja entinen päätoimittajakin muistaa aina silloin tällöin kirjoitella talvisodasta ja Santeri Alkiosta. Suoraselkäisiä aiheita, sanon minä! Ja mikä olisi yhtä vilpitöntä kuin nimimerkki ”Mumman” (nimeä ei muutettu) huoli naapuruston lapsista ja näiden liikenneturvallisuudesta? Sitä paitsi Ilkassa julkaistaan Fingerporiakin nykyään.

Oma lapsuuteni maisema on Munakan kylällä.

Tilaa siellä riittää, ja peltoa. Pellot näkyvät ja kuuluvat ja eritoten haisevat: en tänäkään päivänä tiedä, miksi lietettä pitää levittää juuri sinä kauneimpana kesäpäivänä. Tavallisia ovat myös ne kuraiset traktorinjaljet tiellä. Nykyään tosin naapuruston lasēja helisyttelee ja vanhempien naishenkilöiden hermoja koettelee erään nuoren miehen Harley Davidson. Paras asia pelloissa on muuttolintujen lähtö ja paluu. On vaikea kuvailla sitä tunnetta, kun lakeus kaikuu kurkien kiljunnasta ja ilmassa tuoksuu syksy.

Kyllä metsäkin on, mutta ei samalla tavalla kuin vaikea täällä Keski-Suomessa. Meikäläisessä metsässä on jotain erilaista – en tosin osaa sanoa, mitä. Petyin kovasti kun läheiseen turvesuohon iskettiin kaivurit ja lapiot ja soisesta metsästä tuli lakeutta. Ei se oikein lohduta, että parinkymmenen vuoden päästä siellä pitäisi olla joku järvi. Eletty ja koettu maisema oli nimittäin mielestäni pilattu... Edes ne kevään tulvavesissä uiskennelleet söpöt pikku sorsat eivät piristäneet. Jotain samankaltaista kävi isoäidin lapsuudenkodin kanssa, kun pihan viereinen tie levennettiin, kolme suurta vanhaa koivua kaadettiin pihasta ja vanha aitta siirrettiin toiseen paikkaan. Se ei ollut enää se sama piha, josta lapsena kaivoimme simpukankuoria (seutuhan on vanhaa merenpohjaa). Eikä edes saatu järveä.

Munakan nuorisoseuralla on ainakin viime vuosina ollut oikein vilkasta näytelmätoimintaa ja kyläkoulu on jopa kasvamaan päin. Kävin tässä taannoin Fenicumilla, ja suorastaan hämmästyin: siellä tuoksui aivan samalta kuin vanhalla ala-asteellani. Hetken ajan olin taas pikkutyttö, joka on loukannut jalkansa ja joutuu kävelykeppien kanssa esittämään jotain naurettavaa saunatonnttua joulunäytelmässä. Taidan muuten olla ainoa ihminen ikinä, joka on kirjoittanut Munakan alasteelle joulunäytelmän (tämä on suuri ansio). Koulu on niin pieni, että siellä vielä lauletaan Enkeli Taivaan. Olen sitä polvea, joka muistaa erään edesmenneen kansanmiehen jokavuotisen joulupukki-esiintymisen.

Lopuksi

Minä pidän Keski-Suomesta ja Jyväskylästä. Muistan, miltä tuntui ensi kertaa matkustella näille konnuille, kun lakeus muuttui metsäksi ja mäeksi. Se ihastutti ja vihastutti (etenkin kun tajusin, että näitä mäkiään saa kiivetä ylös alas koko ajan). Keski-Suomessa muutenkin muistaa, ettei tätä Suomenniemeä turhaan kutsuta tuhansien järvien maaksi.

Jyväskylä on urbaanimpi kaupunki kuin Seinäjoki, mutta olen silti aistivinani niissä jotain samaa. En tiedä, onko se vain oma harhainen käsitykseni – ehkä se johtuu siitä, että molemmat ovat maakuntakeskuksia, joiden ympärillä on paljon pientä ja vielä pienempää. Pidän kuitenkin Jyväskylästä kaupunkina ja on mukavaa istuskella katselemassa kävelykadun menoja. Kampuksella taas olo on välillä niin hidas ja kiireinen yhtä aikaa. Täällä on elämää, historiaa.

Keskisuomalainen ihminen on vielä vähän arvoitus. Ehkä se johtuu siitä, että omat opiskelutoverit tuntuvat olevan niin eri puolilta Suomea. Joku sanoikin, että tšekäläiset ovat pikemminkin idän ja lännen välimuoto, ja omat tutkimukseni antavat ymmärtää, että tšekäläiset olisivat jotenkin avoimempia ja seuralisempia kuin esimerkiksi omalla kotiseudulla. Tosin ainahan sitä katselee maailmaa niiden omien salmiakkikuvioisten linssiensä lävitse.

Munakan kylällä lakeudella seisoo valkoinen talo tien vieressä. Pihapiiri vaikuttaa tiivistä, vaikka se avautuu maantielle. Pihassa tapasi juosta lapsia – nyt siellä makailee itsetyytyväisen näköinen karjalankarhukoira, joka tervehtii vieraita ja tuttuja aina yhtä iloisesti (taannoin joku puolalainen tau-lukauppias säikähti kyseistä eläintä ja käytännössä juoksi pakoon). Joskus se ylimielinen kissakin saattaa ilmaantua jostain katsomaan, että ”mitäs tuo täällä tekee”. Navetassa ei ole ollut eläimiä enää vuosiin ja nokkoset rehottavat perunakellarin takana. Navetaan pitäisi kuulemma rakentaa talli hevoselle – sen (hevosen, ei tallin) nimeksi tulisi Tohoni Reino-vaarin suomenhevosen mukaan.

Isä soittaa iltaisin isovaarin vanhaa amerikkalaista gramofonia ja käy Ilmajoki-seuran kokouksissa. Äiti kuuntelee musiikkia Youtubesta ja kulkee peltoteillä koiran kanssa ihmettelemässä valon määrää ja vuodenaikojen kiertoa.

Siellä se on: koti.

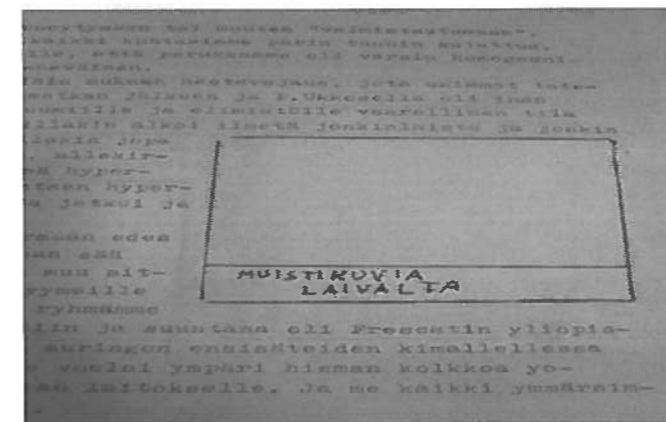
Elina Yli-Luukko

Vanhojen lehtien havinaa

Kun jaksaa kaivella T-huoneen mysteerilaatikoita, voi löytää aarteita! Esimerkiksi vanhoja Tosine-lehtiä! Yleisön pyynnöstä tiukasti tässä päivässä kiinni oleva T-lehti 2/2011 uppoaa hetkeksi menneisyyden suohon, koska ”Historiassa on myös aikaulottuvuutensa”, kuten Marko Lamberg aikoinaan viisaasti totesi. Kurkistetaan siis, mikä oli T-lehdessä puheenaiheena 25, 20 ja 15 vuotta sitten!

Kasarikäsitöitä

Melko tarkalleen 25 vuotta sitten ilmestynyt Tosine 2/1986 on sympaattinen tapaus. Siitä on T-huoneessa jäljellä vain visusti lukkojen takana säilytettävä raakaversio, jossa kyseisen ajankohdan teknillistä huippua edustava ”leikkaa-liimaa” –tekniikka on selkeästi näkyvässä. Tekstit on naputeltu kirjoituskooneella ja virheet korjattu ronskisti mustalla tussilla. Valokuvia ei ole yhtäkään, vaan mielikuvat Tukholman opintomatkalta on tallennettu sympaattisiin piirroksiin. Käsitöy kunniaan!

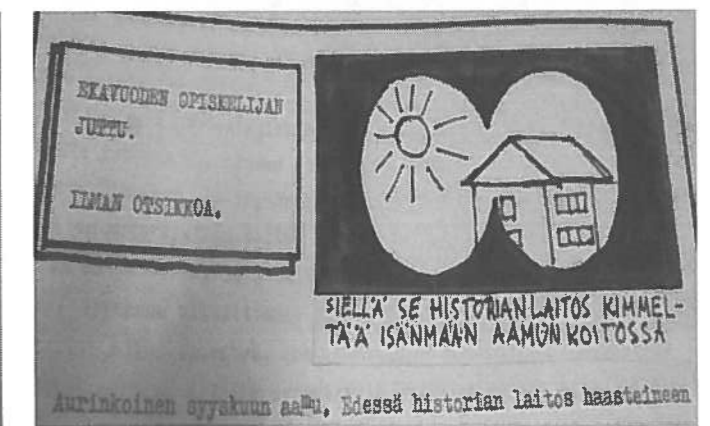

Huomattavaa on myös, ettei lehdellä tuolloin ollut toimitustyötä koordinoivaa päätoimittajaa, vaan lehdestä vastasi viiden henkilön muodostama toimituskunta.

Aiheet vaeltelevat maan ja taivaan välillä: asiartikkeleita edustavat ”Miksi muistaisimme Porthania” (luento Jyväskylän historioitsijoiden seminaarissa Viitasaarella 7.11.1981), ”Pelko historian voimatekijänä” (JYYn järjestämän kirjoituskilpailun voittajateksti!) ja ”Arkistolaitoksen tarjoamista

koulutus- ja työmahdollisuuksista”. Arkistoalan työt yhdistävät siis lehtiä halki vuosikymmenten! Tosin vuonna 1986 maakunta-arkiston tilat ovat vielä sijainneet ”linja-autoaseman kiinteistössä Väinönkadun varrella”. Myöskin koulutus arkistoalalle on vielä tuolloin tapahtunut kirjatenttien ja arkistonhoitokurssin muodossa. Lisäksi tutkintoon kuului lyhyt kirjoitelma ja työharjoittelu. Harjoittelijan tehtävät vaihtelevat ”lumenluonnista pieniin tutkimuksiin”. Perustutkinnon jälkeen tarjolla oli mahdollisuus suorittaa ylempi arkistotutkinto. Vanhat viisaudet pysyvät: ”Historian alan koulutuksen saaneille opiskelijoille arkisto tarjoaa kuitenkin yhden vaihtoehdon – kaikista ei voi tulla opettajia.”

Fuksin tunteja taas tiivistää ”Ekavuoden opiskelijan juttu. Ilman otsikkoa.” : ”Pettyneenä on todettava, ettei suunnitellulle kielten, taidehistorian tai yhteiskunnallisille opinnoille ole kerta kaikkiaan liennyt aikaa.” Nykyfukseilla sen sijaan aikaa riittää ainakin kaikkien suuresti rakastamalle kansantaloustieteen peruskurssille. Ihanaa, kuinka kehitys kehittyy.

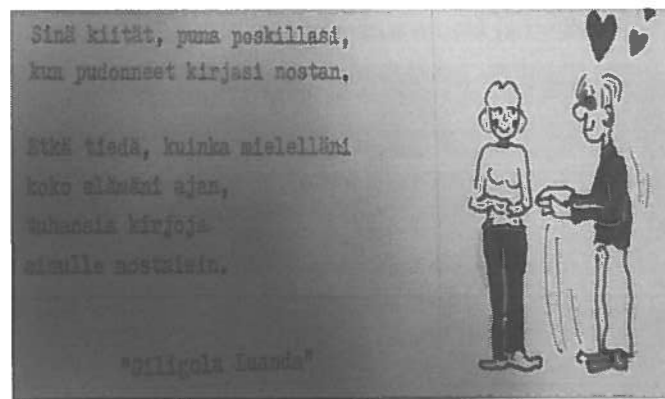

Keveämpää aineistoa edustaa nykyopiskelijallekin kovin tutulta ja läheiseltä kuulostava ”Pohdiskelua kello 3.05”. Myös lyriikka on päässyt lehden sivuilla esiin. Pohdiskelu koskee tällä kertaa liikavarpaiden olemassaolon syytä. Nimimerkki M.B. taas on aiemmassa lehdessä kritisoinut laitoksen opetusta ja saa nyt kritiikkiinsä napakan vastauksen: ”Kuka pystyy syventämään sinun oppimistasi ja tutkimistasi jollet sinä itse?”.

Ajankohtaisia asioita ovat olleet ekskursion Tukhol-

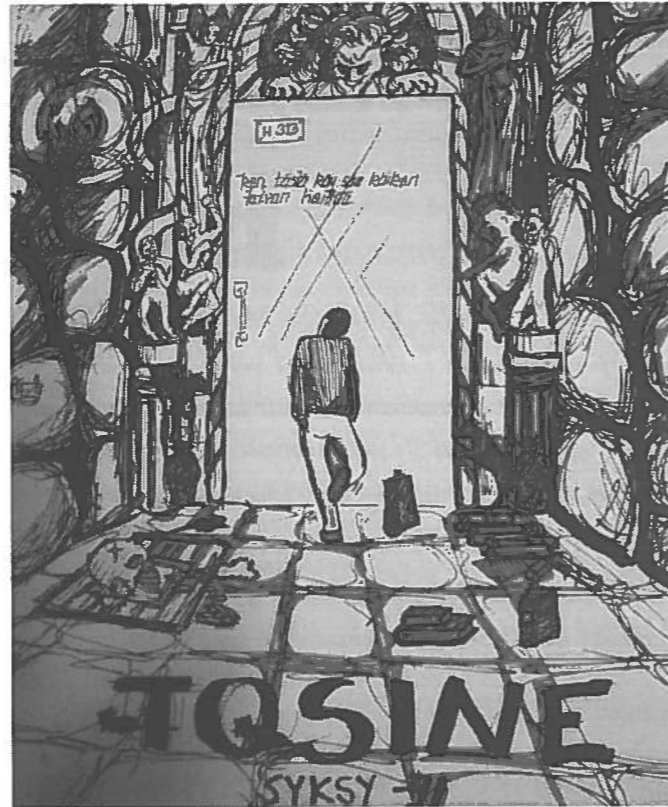

maan sekä Tosineen saavuttama jalkapallomestaruus. Historianopiskelijoiden joukkue HSV kaatoi jalkapallopuulaakissa kolme muuta osallistujajoukkuetta, jotka oli kaikki koottu liikunnan opiskelijoista. Vastustajien riveissä pelasi mm. Suomen mestareita, mutta niin vain historioitsijat pitivät pintansa! Hyvä me, vaikkakin 25 vuotta myöhässä! Yllättävän militaristisen lisämaun lehteen tuo ”Maanpuolustuspalsta – (Countryside defence)”. Palsta on kuulemma aloitettu suuren yleisön pyynnöstä ja sen taustalla toimii organisaatio, jota johtaa ”työmies ja sotilasneuvosto”. Melko militanttia. Organisaation strategia, Jyväskylän eteläisestä sijainnista johtuen, keskittyy ”navan alapuolisiin (underbelly) aiheisiin.”

Lama-ajan pessimismiä vuonna 1991

Tosineen syksyn numerossa vuonna 1991 kenties lama-ajasta johtuva pessimismi valtaa alaa myös Tosine-lehdessä. Jo heti kansikuvassa todetaan pahaenteisesti ”ken tästä käy saa kaiken toivon heittää”. Ilon aihe lienee kuitenkin, että ainakin lehden ulkoasu on ottanut teknisesti huiman harppauksen muutamassa vuodessa: tekstit on jo kirjoitettu tietokoneella ja mukaan on päässyt valokuvia! Tosin melko alkeellisen painotekniikan ansiosta kuvien laatu on välillä vähän sitä&tätä, mutta yritys on selvästikin koval

Pääkirjoituksessa vyörytys alkaa todenteolla: ”Tosineesta puheenollen, homma on pahasti näivetytyksessä, porukka ei tule hirvittävän aktiivisesti mukaan toimintaan, vaan fakkiutuu porukka/vuosikursitasolla omiin nurkkakuntiinsa. Saapas näkee kuinka käy, jos mitään uutta ei tapahdu voidaan toimintaa karsia entisestään tai pistää koko pulju jäihin, sitenpä nähtäisiin tarvitaanko sitä.” Sama aihe jatkuu myös puheenjohtajan palstalla. Nykyisin näkymät

ovat onneksi hiukan valoisampia...

Lehden asiallista puolta edustaa opintosuunnitelman uudistamista käsittelevä ”Älä lue tätä – jollet ole kiinnostunut opinnoistasi”. Opiskelijoita kannustetaan aktivoitumaan omien opintojensa suhteen ja ehdottomaan uudistuksia kurseihin ja tenttikirjoihin. Tuttua asiaa myös nykyopiskelijoille. Myös opintotuki uudistusta ruoditaan, lähes tuomiopäivän näkymiä maalailevan kuvaston keinoin.

Muuta pitkät perinteet omaavaa aineistoa edustavat olutvarvoinnit ja humoristiset matkaraportit. Niidenkin sekaan kuitenkin uppoaa kitkeriä äänenpainoja ainejärjestön surkeasta tilasta. Ekskursiollekin ollaan rahapulassa lähdetty ulkomaiden sijaan Joensuuhun. Vuonna 1991 Tosine-lehteen on onnistuttu myymään myös mainoksia, mikä tuntuu nykyhetkenä aivan utopistiselta saavutukselta (nimerkillä ”yritetty on!”): Sohwi mainostaa koko sivun mainoksella ”Olutvaraston loppuunmyyntiä”. Iso kekki maksaa 15 markkaa, piitkä AAA taas 20mk. Niin se slangi

OLUTVARASTON LOPPUUNMYyntI

Tunnelma nousee, Sohwin oluthinnat ei!

Sunnuntaisin klo 15-21 ma-pe klo 15-21
ja viikonloppuna pe-la klo 24-01

KESKIYÖN KEIKAUS

ISO KEKKI 15,-
PIITKÄ AAA 20,-

RAVINTOLA Sohwi

muuttuu.

Mainostuloja lehdelle on ilmeisesti sadellut myös YTHS:ltä, joka kehottaa opiskelijoita hakeutumaan hammaslääkəriin ajoissa hyvin tummanpuhuvien ja suoraan sanottuna karmivien kuvien avustuksella. Mainoksessa hammasteknikko Aino E. Tekari toteaa, että ”Käytyäsi meillä tiedät käyneesi hammaslääkəriissä.” Autsi!

Lisää kauhuellementtejä lehteen tuo sarjakuva ”Verta historian lehdille osa I: Kustaa Terminator II Aado-

llynnä teinimutanttininjahakkapeliittansa”, jossa ei verta ja suolenpätkiä säästellä. Synkkää on ollut historioitsijan maallinen vaellus lama-ajan Suomessa.

Hirmuiset ysäreissumeiningit

Vuonna 1996 kelkka on jälleen kokonaisvaltaisesti kääntynyt: toimintaa tunkee mukaan niin paljon ihmisiä, että RAXeilla viini loppui kesken ja Tampereen teatteriekskursiolla kaikki halukkaat eivät mahduneet bussiin! Radikaaleja käänöksiä! Myös lehden ulkoasu on muuttunut jälleen edukseen: leikkausliimaus-käsityön sijaan lehti on selvästi syntynyt ihan oikealla taittoohjelmalla. Fonttejakin on käytössä enemmän kuin yksi. Visuaalinen ilotulitus suorastaan kärkevää silmiä.

Puheenjohtajan palstalla puhuttaa Historican remonti, jonka seurauksena opiskelijat on ajettu evakkoon. Mutta hyvää kannattaa odottaa, sillä ”meille on luvattu remonti jälkeiseltä uljaalta laitokselta opiskelijan huone, oikein huone sanan virallisessa merkityksessä.” Muita ajankohtaisia asioita ovat laitosneuvoston kokoukset, Tosineen hallituksen vaihtuminen ja tuleva matka Puolaan.

Matkailu on muutenkin ollut tosinisteilla sydämessä: keväällä 1996 tehty matka Baltiaan sai osakseen perinpohjaisen käsittelyn peräti 7-sivuisen artikkelin muodossa! Kaiken olennaisen retken hengestä kertonee jo raportin otsikko: ”Ripuli, krapula ja kunnan pihvi”. Juttua täydennetään vielä

RAX- foto
extra
bileet
Lillukassa
1.10. 1996

Dorja, Pia ja Hanna Finnhitsien pöytänsä. Finnhitsien sanoma ei turhautunut vielä avautuvan aikavuorolle, tanssittajilla oli enimmäksensä vain ylempien vuosikurssien edustajia.

Pyily vasten pyilyä pump pump, siinä sitä jotakin on...

parin sivun katsauksella Tosineen opintomatkojen historiaan. Tiesitkö, että takavuosina tosinistit ovat suunnanneet mm. Ateenaan?

Seuraavat kymmenen sivua omistetaan kuvia pursuaville reportaaseille Tosineen tapahtumista, esimerkiksi jalkapallopuulaakista, pikkujouluista, RAXeista ja kukanpäivästä. Täydellisenä vastavetona viiden vuoden takaiselle apatialle vuonna 1996 suo-

rataan hehkutaan ylpeyttä omasta ainejärjestöstä: kokonaiset kaksi sivua hehkutetaan otsikolla "Sillä hetkellä tunsin kuuluvani ainejärjestöön". Tarkemmassa tutkailussa juttu paljastuu vallan eloisaksi fuksiaisreportaasiksi. "No sitten mentiin huller och buller via Kauppakatu ja huudettiin ja juostiin ja kyykkäiltiin ja voimisteltiin ja hengästyttiin ja kaikilla oli niin mukavaa..." Ovatko ajat juurikaan muuttuneet 15 vuodessa?

Mitä tästä kaikesta voimme saada irti? Tosine-lehdet ovat kaunis ja koskettava kokonaisuus pysyvyyttä ja muutosta. Ajan ainaista liikettä, jota vastaan pienen humanistin on turha liikoja pullikoida. Reissuja tehdään, arkistoon mennään duuniin ja RAXien viini on aina lopussa. Mutta lopulta koittaa aina uusi kevät.

Haluatko tietää lisää?

Päivän tarjouksena useampi laatikollinen vanhoja Tosine-lehtiä T-huoneen hyllyssä: OTA OMAKSESI ILMAISEKSI!

Plussakorttitarjouksena kovakantinen ja komea Tosineen historioteos 10e, myynnissä ainejärjestön tapahtumissa.

Riikka Muhonen

Matkan lämmin ilmapiiri innoitti niin tytöt (ylh.) kuin pojatkin (sivun yläosa) näyttämään todelliset tunteensa

Antti ajattelee (flow-tilassa)

Totuudesta ja sanoista.

Totuus. Se kuulostaa arkikäytössä niin yksiselitteiseltä. Totuus on hyvä ohjenuora elämään. Totuudella ei voi mennä metsään. Joku hölmö saattaa ajatella näin.

Jokainen, joka on pohdiskellut totuuden olemusta suurten filosofien osoittamalla polulla edes muutaman hetken, tietää (vai tietääkö?) että totuuden tietäminen ei ole yksinkertainen asia.

Onko olemassa subjektiivista totuutta? Onko olemassa objektiivista totuutta?

En tiedä. En edes sitä, mitä tietäminen on. Filosofia ei helpota elämää, ei, se on harhaluulo.

Kun arkielämän keskusteluissakin pään sisällä liikkuvat ajatukset todellisuuden subjektiivisesta luonteesta ja pohtiessasi pyyhkeen väriä päädyt miettimään sitä, että eri eläimet näkevät värit eri tavalla ja on värisokeitakin ja siitä päädyt siihen, että kun sanot pyyhkeen olevan sininen se on vain sinun ja toisten samallatapaanäkevien yhteinen sopimus eikä kuvaa todellisuutta sinällään, saatat hyvin unohtaa monia tuiki tärkeitä asioita joita pyykinpesuun tavallisemmin liitetään.

Missä on objektiivinen todellisuus? Miten valo voi olla yhtäaikaan aaltoja ja partikkeleita? Tarvitsemme havaintajan!

Vaan, voiko subjektiivista todellisuutta todella kutsua todellisuudeksi? Loin illuusion! Hankalaa!

Aika. Se virtaa. Absoluuttinen aika. Mieti Hopi-intiaaneja! Joskus olen kuullut sanottavan, että aika on olemassa siksi, että kaikki ei tapahtuisi hetkessä. Onko aikaa ilman mittaaajaa?

Historioitsijat usein ajattelevat, että menneisyys on se mikä määrittää nykyhetkeä voimakkaimmin. Ihmiselle menneisyyttä tärkeämpää on kuitenkin tulevaisuus, prospekti. Menneisyys on mennyttä, nykyhetki kiittää ohitsemme, mutta tulevaisuuden kanssa meidän pitää elää. Muistakaa prospektiivinen historia!

Oikeasti hei, miettikää!

Antti Alanko

Kinkkua kolpakoissa - Katsauksessa Alkon jouluoluet 2011

Marraskuun pimeys merkitsee juhlaa suksikauppiaiden ja lumiaurakuskien lisäksi myös olutharrastajille Alkon lisätessä erikoisolutvalikoimaansa myös sesonkituotteidensa kerman, jouluoluet. Vuosittain noin 20 - 30 maltaisen makunautinnon tupsahdaminen saattaa varakkaammille merkitä ylimääräistä joulukalenteria, mutta vähävaraisemmille kansankerroksille useamman tusinan pullon valikoima tuottaa päänsärkyä. Monopolin hinnat kohoavat nimittäin samalle tasolle kuin mitä erikoisoluista saa pulittaa ravintoloissa.

Jotta tosinistien olutnautinnot jäisivät tänä talvena mahdollisimman vähille pettymyksille, päätimme testiryhmän voimin koeajaa jouluolutvalikoiman mielenkiintoisimmat tuttavuudet ja koetella joulu-maltaiden lämmitysarvoja jo ensipakkasten aikoihin. Tulipa samalla tekosyy vapautua kaamosopiskelun stressitekijöistä kevyen maanantain keinoin.

Jingle Bells Ørbæk
Ørbæk Bryggeri, Tanska
ABV 7 %, tarjoilulämpötila 8-12C
4,18€/0,5l

Kastanjanruskean värinen kulkusolut kaatuu lasiin sameana, ilmeisesti suodattamattomana. Tuoksussa tuntuu tujakka vehnäisyys ja kuiva hedelmäisyys, hieman mausteisuutta. Viileänä nautitun version maku jää kuitenkin tuoksun viettelevyydestä selvästi jälkeen, banaaninen hedelmäisyys häviää nopeasti ja jäljelle jää vain lievä mausteisuus, joka laimenee jälkimaussa ja jättää hieman vetisen tuntuman. Alkoholituntuu ja lämmittää, muttei yllä häiritseväksi momentiksi. Lämmitessään oluen vehnäisyys pääsee oikeuksiinsa ja hedelmäisyys muuttuu pidemmäksi makuelämykseksi, joten arviolta kymmenen minuutin lämmittely lieene paikallaan.

Kokonaisuudessaan lupaava alku jättää pienen pettymyksen jälkeensä, tuoksun perusteella olisi nautinto voinut olla maistuvampi ja täyteläisempi. Keskitasoa.

Z: **
N: ***

Arctic Circle Ale
Malmgårdin Panimo, Suomi
ABV 7,3%, tarjoilulämpötila 8 - 10C
4,99 €/0,5l

Malmgårdin tuotos edustaa tässä testissä veteraaniosastoa, sillä maisteluun eksynyt yksilö on viimevuotisesta jouluolutvalikoimasta ja näin kypsytetty eräässä kortepohjalaisessa itsemurhayksiossä jo vuoden päivät.

Melko samean tummanruskeana päivänvalon näkevä olut tuoksuu pistävän pähkinäiseltä, mukana on myös hieman tammea ja savuisuutta. Maussa ensimmäisenä mieleen tulee pihka ennen kuin pähkinäisyys valtaa suun alkoholin lämmittäessä hiipivänä jälkimaussa. Paahteiseksi ei olutta juuri voi sanoa.

Nimensä mukaisesti vahvan arktisia tunnelmia herättävä olut sopinee metsäistä talvitunnelmaa etsiville pähkinänystävälle, mielellään jääkaappikylmänä.

N: *** - "Pullokoko kuitenkin mieluiten 0,33l"
Z: *** - "Kielipoliittinen lisätähti"

Savuruis
Laitilan Wirvoitusjuomatehdas, Suomi
ABV 5,3 %, tarjoilulämpötila 8-12C
3,87 €/0,5l

Testissä olleista oluista Laitilan kausituote edustaa kenties eniten perinteistä olutstereotypiaa. Vaalenruskeahkon, jopa appelsiinioranssi olut vaahtoaa lagermaisen hillitysti, eikä kirkkaus anna odottaa voimakasta makuelämystä. Toisin kuitenkin käy päästäessä nuuhkimisvaiheeseen. Haju muodostuu erittäin holistisesti kylmäsavukinkusta, "eikä oikein mistään muusta". Testiryhmästä sivuun jättäytyneeltä vierestäseuraajaltakin kirpoaa kommentti - "Tekis mieli sanoa, vaikkun oo asiantuntija, että tää ei lupaa paljon". Ns. "asiantuntijat" ovat samaa mieltä siirtymässään varovaisesti makustelun pariin.

Sama linja jatkuu. Maku koostuu hyvin kokonaisvaltaisesti hieman savustetusta kylmästä kinkusta, jonka maku jää suuhun vielä pitkäksi aikaa tuopin laskeuduttua takaisin pöydälle. Vähän ajan kuluttua mausta löytyy myös nimen mukaisesti ruista ja alkoholikin taustoittaa vähintäänkin erikoista makuelämystä. N: "Kuin jäisi moottoritiellä 200km/h kaahaavan humalaisen sian alle, jonka jälkeen ruis tarjoaa lievää ensiapua"

Erikoisuudessaan sopiva olut ehkä harrastajille, mutta tällöinkin pullokooksi 0,33l saattaisi olla sopivampi. Vaikkei tätä voi sinänsä huonoksi sanoa, niin tavallisiin oluisiin tottuneelle tälle saattaisi olla käyttöä ainoastaan korvikkeena varsinaisen joulukinkun epäonnistuessa täydellisesti.

N: **, äärimmäisille kinkkufaneille ****
Z: * - "Tuulivoimalla tuotettua..."

Nøgne Ø Underlig Jul
Nøgne Ø, Norja
ABV 6,5%, tarjoilulämpötila 10C
6,33 €/0,5l

Melko vaahtoinen. Väri tumman meripihkainen, suhteellisen samea. Hajussa ilmi tulee selvästi

neilikka, kardemumma, inkivääri. Lievästi imelä, glögimäinen. Olut on suodattamaton ja pohjalla vankka hiivakerros, joten ravistelua emme suosittele.

Maku on täyteläinen, vaahtoava ja hiivainen suutuntuma. Hyvin humalainen, etenkin jälkimaku, joka kestää pitkään. Humalaisuus peittää valitettavasti hieman jälkimaun mausteisuutta. Inkivääriä ja neilikkaa yllättävän vähän maussa suhteessa tuoksuun. Alkoholituntuu hyvin huolimatta prosentista. Karvas, kuten Nøgnen tyyliin kuuluu. Mausteisuus ei vastaa hajun mielikuvaa, mikä on sääli. Ei helpoimpia oluita!

N: ****
Z: ****

Erdinger Schneeweisse
Privatbrauerei Erdinger Weissbräu, Saksa
ABV 5,6 %, tarjoilulämpötila 10C
3,67€/0,5l

Saksalaisella nimihirviöllä siunattu vehnäolut herättää testiryhmässä ihastusta arjalaisen heleällä värillään. Sameaa banaaninvärisyyttä komppaa niukan vehnäinen ja makea tuoksu, joka jää kuitenkin melko vaisuksi. Suutuntumaltaan vaahtoavan oluen maussa yhdistyy maissisuus ja vehnäisyys, mikä jää kuitenkin jälkimaussa niukaksi ja tylsänlaiseksi. Myös alkoholisuus vetäytyy mausta jättäen kokonaisuuden melko mitäänsanomattomaksi.

Osaanotto jouluolutvalikoimassa ihmetyttää, sillä olut muistuttaa enemmän virkistävää kesäolutta tai samean vehnäoluen ja lagerin sekoitusta. Myös alun arjalaisinnostus laimenee: "Jos saksalainen joulu on tällainen, ei ihme että Hitlerkin itsensä ampuu".

N: *
Z: *

Mikkeler Santa's Little Helper 2011
Mikkeler, Tanska
ABV 10,9 %
6,19 €/0,375l

Väritään olut on lähes musta, ei juuri vaahtoa. Hajussa erottuu tummanpuhuva mausteisuus, takapaahteisuus ja tietynlainen petrolimaisuus. Mausta ei prosenttia huomaa, vaikka alkoholi lämmittääkin taustalla hyvin pitkään. Pähkinäinen, lopusta hyvin paahteinen. Viime vuoden erää huomattavasti tummempi ja pähkinäisempi. Täyteläinen ja ravintoar-

voiltaan varmatenkin keskikokoisen aterian veron. Selvästi koko illan olut!

N: *****

Z: *****

Aventinus Weizen-Eisbock
Weises Bräuhaus G. Schneider & Sohn, Saksa
ABV 12 %, tarjoilulämpötila 8 - 12 C
3,98 €/0,33l

Väriltään olut on suklaanruskea ja erittäin samea. Ei juuri vaahtoa. Hajultaan voimakkaan banaaninen, luumuinen, ylikypsä, jopa savuinen. Maku hajun mukainen, toisin kuin monessa muussa oluessa. Vahvan ja ylikypsan hedelmäinen, hyvin vahva banaani, hieman pümäisyyttäkin havaittavissa. Alkoholi lämmittää, muttei juurikaan maistu. Tuhti! Suuntuntuma kevyen vaahtoinen, muttei kovin paahtunut. Imelyyttä havaittavissa, etenkin jälkimaussa.

Hidas ja maistelua vaativa olut. Joulupöytään liian tuhti, mutta erinomainen jälkiruokaoluenä, esimerkiksi suklaan kanssa. Toimii myös lämpimämpänä.

Z: ***

N: *****

N' Ice Chouffe
Brasserie d'Achouffe, Belgia
ABV 10 %
8,99 €/0,75l

Testiryhmän tyyrein ja kookkain olut kohottaa ennako-odotuksia jo kuohuviinipullomaisella olemuksellaan. Myös makuraadin aiemmat kokemukset Chouffen tuotteista antavat odottaa priimatavaraa. Kirkkaana ja punaruskeana laseihin kaatuva jääkaappikylmä olut herättää kuitenkin jo ensituoksuista lähtien värikkäitä verbaaliarvioita. Z: ”Tää haisee keväiseltä koiranpaskalta, joka hangen alta paljastuttuaan jää kiinni kengänpohjaan - tai oikeastaan tää on kuin arkisto, jota ei ole avattu kymmeneen vuoteen.” N: (pitkän mietinnän jälkeen) ”Hyvin häivähtävä hajusekoitus ralliviikonlopun porttikonkia ja P-rakennuksen sisätiloja”.

Makuelämyksen suhteen jää myös ristiriitainen tunne. Vaikeasti määriteltävässä, mutta voimakkaassa maussa on timjamia ja yrttisyyttä, alkoholisuus häiritsee suutuntumaa. Lopussa lievää hetkellistä hedelmäisyyttä, mutta kokonaisuudessaan runko jää

harmillisen laihaaksi. Lämmentyään tovin olut lunastaa lupauksiaan kuitenkin osittain hedelmäisyyden lisääntyessä ja rungon vahvistuessa. Voi olla, ettei viilennys ole edes tarpeen tälle oluella.

Olut kuvastaa alkuperämaataan mainiosti: väkisin ängetty täyteen kaikkea ja lopussa vituttaa ihan kaikkia.

Z: *

N: **

Aecht Schlenkerla Rauchbier Märzen
Heller, Saksa
ABV 6,5 %
3,19€/0,5l

Schlenkerlan savuoluen tumma väri ja kirkkaus tuovat mieleen Coca-Colan. Makeaa virvoitusjuomaa etsivät kaikonnevat kuitenkin viimeistään tuoksun myötä, sillä Urbockissa savun ja suolakinkun aromit ovat varsin voimakkaita, jopa pistäviä. Myös rasvaista salamia seasta.

Maussa savu on myös keskeinen elementti, mutta toisin kuin Laitilan kinkkuövereissä, Urbockin kohdalla oluen vahva runko hioo savuelämyksen tanakan hallituksi. Kinkkuisuuskin on selvästi niukempaa, mikä tekee jälkimausta ihmisläheisemmän. Alkoholia ei meinaa huomata ja oluen savuisuus peittää makeuden tuoden kuivuutta suutuntumaan.

Joulupöytään tämäkin olut saattaa olla liian tuhti savuisuudessaan, mutta jälkiruokaoluenä etenkin savuoluiden ystäville maistuva. Olutummikoillekin mielenkiintoinen tuttavuus.

Z: ***

N: *****

Noora Nykänen & Zachris Haaparinne

Humanisti tutkii

Olohuoneidemme ylijumala, televisioaparaatti, on viime aikoina syöksähdellyt uumenistaan jotain mullistavaa. En puhu nyt BB:stä, vaikka se kaikessa huonoudessaan todellakin mykistää herkän katsojan. Kyseessä on keksintö, joka säästää niin hermoja kuin aikaakin – tai sitten se kertoo ihmislouheen ylitsepääsemättömästä laiskuudesta, päättäkää itse. Taikavälineen nimi on huuhdeltava vessapaperihylsy.

Tätä pyörän jälkeen kenties nerokkainta keksintöä on kuitenkin jo ryhdytty systemaattisesti parhaamaan niin mediassa kuin internetin keskustelupalstoilla. Putket menevät tukkoon, vedenpuhdistuslaitoksella on rage päällä ja maailma tuhoutuu siinä sivussa. Mutta miten asia oikeasti on? Kuinka paljon todellisuudessa vältymmekään stressiltä, joka syntyy, kun hylsy pitää kuljettaa vessasta roskikseen? Tätä poltettavaa puheenaihetta aion seuraavaksi tutkiskella.

Hylsytmainoksessa lievästi ginger-vivahteinen nainen avaa vessan oven, näkee tyhjän paperiputkilon ja saa jonkinlaisen PMS-raivokohtauksen. Seinät kaatuvat päälle. Miehetän ne tämänkin ovat saaneet aikaan, kun niillä ei riitä aivokapasiteetti edes vessanrenkaan laskemiseen kusihomeiden jälkeen! Pilvet väistyvät kuitenkin auringon edestä, kun tämä kyseinen muikeli huomaa ettei hänen tarvitsekaan siirtää äässiään metrin vertaa päästäkseen eroon suuresta ongelmastaan. Nyt myös minä olen jännän äärellä. Viskaan mötkön pönttöön ja odotan. Viiden sekunnin tuijottelun jälkeen hermoni eivät enää kestä. Napinpainallus. WLOOOOOOOSSSSHSHSSHHS. Odotan hetken lähes tärysten,

alkaako paskavesi tulvia minivessani lattialle. Eihän se ala.

Entäpä jälkifilikit? Melko hämmentyneet. Viiden vuoden intensiivinen tutkimustyö ja tämän aparaatin kehittäminen ovat selvästi tuottaneet tulosta. Entä mihin muuhun tuon ajan olisikaan voinut käyttää... Tämän artikkelin ohessa ajaudun yllättäen internetiin ja selailen keskustelupalstoja, jotka kenties tukisivat kirjoittamistani (ja pöh). Siellä joku ahdistuneen oloinen häiskä suoltaa seuraavanlaista sanaoksennusta: ”noita hylsyjä ei muuten sitten missään tapauksessa kannata antaa koirille pureskeltavaksi, se voi tukehtua niihin!!” Eikö normaaliin hylsyyn voi sitten tukehtua? Kuka normaali ihminen muutenkaan antaa otukselleen mussutettavaksi paskapaperirullansa jäännöksiä, kysyn vaan. Tästä syystä minulla ei ole lemmikkejä: hyvä että saan pidettyä hengessä edes itseni.

Onneksi hylsulle on perustettu pystyyn omat nettisivut, jossa tuohtuneet kansalaiset saavat pannupäissään kirjoittamiinsa kysymyksiin selvät vastaukset. Suora kopio sivulta, vastauksena kysymykseen hylsyn tarpeellisuudesta: ”Kuluttajatutkimukset teki riippumaton tutkimuslaitos USA:ssa (!) ja 13 muussa maassa, ja 'huuhdottava hylsy' oli houkuttelevin vaihtoehto luetelluista innovatiivisista vaihtoehtoista.” Nyt ihan oikeasti. En edes halua tietää, millaisia muita INNOVATIIVISIA vaihtoehtoja listalla oli, jos tuo voitti. Seuraavaa tutkimusta odotellessa!

I rest my case.

Anri Aho

Haalarinpoltto

Erään savolaisen kasvutarina

Oli synkkä ja myrskyisä yö syksyllä 2010. Makasin sängyssä hiestä märkänä, enkä saanut unta. Mietin elämäni ja mitä tekisin sillä. Mietin, pitäisikö muuttaa Sisiliaan, hankkia joku kaunis latinovaimo, perustaa perhe ja elää mafiaelämää pyssyt paukkuen koko loppuikäni. Mutta ei, se ei ollut kovin hyvä idea. Tarvitsin kuitenkin jotakin tajunnanräjäyttävää ja suurta tekoa, joka muuttaisi koko loppuelämäni. Valvoin koko yön, enkä päässyt mihinkään lopputulokseen.

Seuraavana päivänä sain kuitenkin vastauksen kaikkiin kysymyksiini, joita olin miettinyt edellisenä yönä. Vesa Randelin tuli luokseni ja sanoi ”Vappuna saat turpaas ja haalaris poltetaan”. Turpaanveto ei minua oikein innostanut, koska Randelin on oikeasti melko nyhverö, jolla on

vain liian suuri suu. Olisin pyöritellyt Vesaa kuitenkin ja se olisi alkanut vain itkemään. Jäin kuitenkin miettimään tuota haalarinpolttoa. Olisiko se käänteentekevä tapahtuma elämäläni? Jos polttaisin haalarini, pääsisinkö kaikista elämäni ongelmista eroon? Saisinko kunnioitusta muilta tosinisteilta? Olisinko haalarin polton jälkeen Tosineen ”The Man”? Aloin mehustelemaan ajatuksella. Näin sieluni silmin kuinka kaikki palvoisivat minua, naiset ilakoisivat ympärilläni ja miehet kunnioittaisivat minua enemmän kuin Mannerheimia. Muutuisin samanlaiseksi teini-idoliksi kuin Mikael Granlund tai Justin Bieber. Futisforumistitkin kunnioittaisivat minua varmasti enemmän kuin Jari Litmasta. Minulle pystytettäisiin haalarinpolton jälkeen Jyväskylän kirkkopuistoon kymmenmetrin patsas, jonka jalustassa lukisi isoilla kirjaimilla: ”Mies, joka pystyi parem-

Valveutunut vapunviettaja saapuu paikalle

paan”. Jerusalemin Itku-muurilla kaikki rukoilisivat puolestani. Enkelikuorot taivaassa laulaisivat minun nimeäni. Savolaiset keksisivät minusta hauskoja kaskuja. Historioitsijat tekisivät joskus minusta ja elämästäni vielä tutkimuksia. Kaikkia ajatuksiani en jaksa tässä kuitenkaan kertoa, sillä luulen, ettei tätä tekstiä ole kukaan jaksanut lukea edes tänne asti. Tajusin kuitenkin, että haalarinpoltto, se oli pakko tehdä, jotta saisin elämäni jälleen raiteilleen. Aika kului ja kului ja odotin vappua. Silloin tällöin näin painajaisia siitä, että vappupäivänä sataisikin vettä, enkä pystyisi toteuttamaan suurta tekoani. Vappu alkoi lähestyä, katsoin säätiedotuksia joka ikinen päivä ja aioin jopa soittaa Hyrynsalmen Sammakkoprofessorille, jolta olisin saanut tietää takuuvarmasti vapun sään. Tämä jäi kuitenkin tekemättä. Odotin vain vappua.

Päivä, jona elämäni muuttui

Vappupäivän aamuna vuonna 2011 heräsin sängystäni. Päähäni koski ja olo oli muutenkin kamala. Kämppäkin oli yhtä viihtyisä kuin Auschwitz. Edellisenä iltana 25-neliöisessäni kämpässäni oli ollut 20 ihmistä, joten jälki oli sen mukaista. En kuitenkaan tuntenut masennusta, koska tiesin mitä päivällä oli luvassa. Soitin parhaalle kaverilleni ja pyysin häntä käymään. Hän tuli, otin muutaman bissen ja haalarin reppuuni ja lähdimme Harjulle istuskelemaan.

Look ma' wha' I di!

Pallan

Keskustelimme kaikenlaisista asioista, kuten koripalourastani, mutta ajatukseni harhaili, enkä pystynyt keskittymään mihinkään oikein kunnolla.

Jossain vaiheessa päivää puhelimeni soi. Otin puhelimeni taskusta ja huomaisin, että Randelinin Vesa soittaa. Vastatessani käteni tärisivät kuin historioitsijalla palkkapäivänä, eli siis olin hyvin innostunut ja huojentunut. Vesa uhkasi vetävänsä minua turpaan ja sanoi, että nyt poltetaan haalari. Kuullessani tämän pyöröryin.

Kun heräsin tajuihini, ihmisiä oli ympärilläni. Kaikki hyvät ystäväni olivat tulleet katsomaan haalarinpolttoa, mukana oli muun muassa Lokki-Jaakko vapaapainiasussaan ja Kanasen Jesse, joka muuten häviää minulle

aina Fifassa. He kaikki halusivat olla mukana todistamassa tätä ihmetekoa, joka vertaa suuruusluokassaan Jeesuksen tekoja.

Lähdimme kävelemään ystäväni kanssa kohti Harjun vanhaa kesäteatteria. Löysimme sieltä vanhan kiukaan, jonne pistimme haalarini. Sytytin haalarin tuleen. Se roihusi ja me nauroimme ja tanssimme iloisesti käsi kädessä tulen ympärillä. Kun haalari oli palanut, en tuntenut mitään. Missä oli se kaikki glooria ja hyvinolontunne, jota olin odottanut edellisestä syksystä lähtien? Missä olivat salammat kirkkaalta taivaalta? Missä olivat kaikki jumalat, joita olin odottanut, että he olisivat tulleet tervehtimään minua taivaista? En siis tuntenut mitään. Päässäni liikkui vain yksi ajatus: ”Jooh,

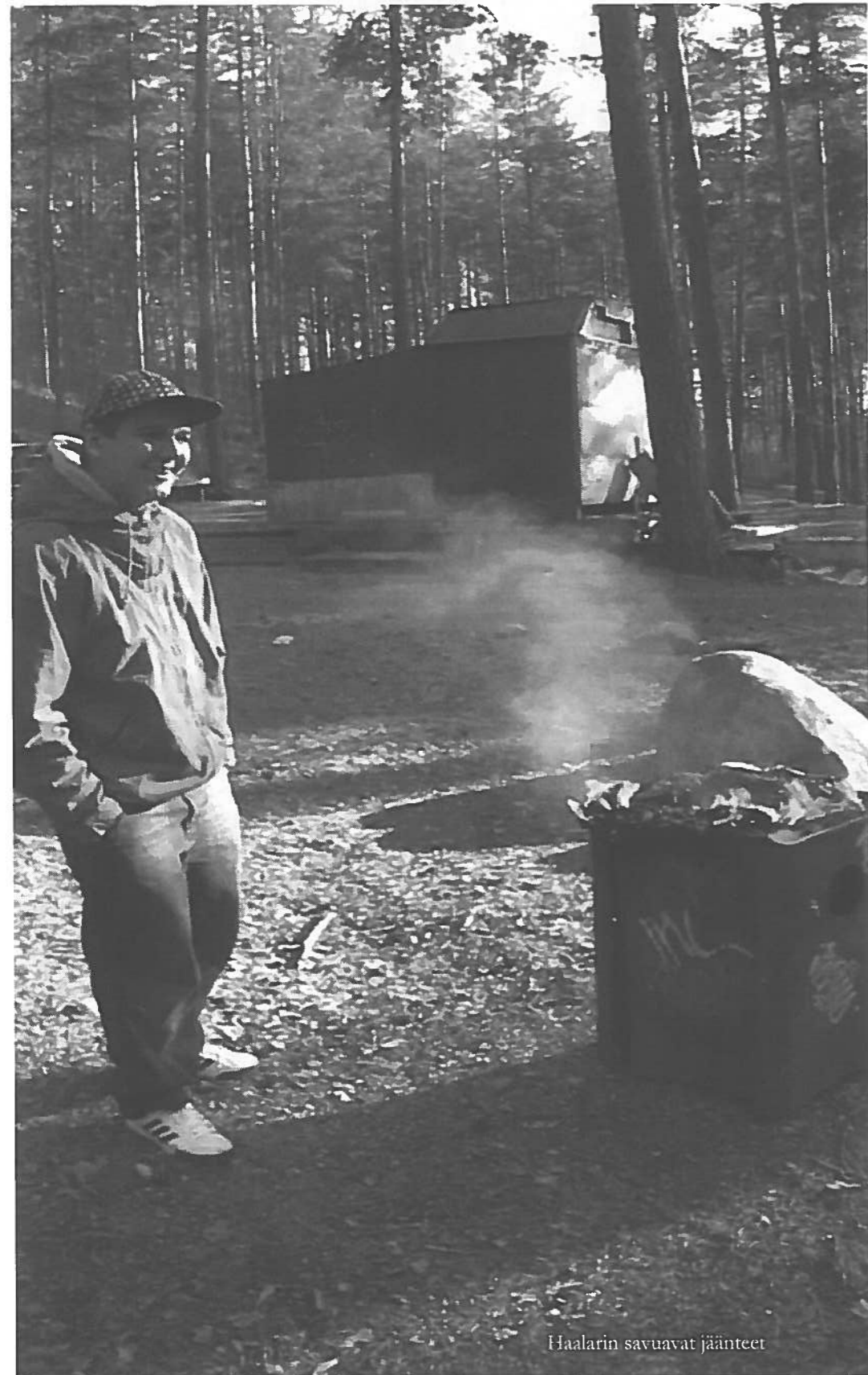
että semmosta tuli tehtyä. Siistiä.” Ihmiset lähtivät ympäriltäni kotiin, eivätkä sanoneet minulle mitään, mitä nyt mutisivat hiljakseen, että ”hitto tuo Anttoni on outo”, ”Pyhäinhäväistyshän tuo on. Polttaa nyt Tosineen haalari.” Tunsin suurta katumusta. Mitä olinkaan mennyt tekemään? Mikä järki tässä kaikessa nyt sitten oli? Olin odottanut tätä tapahtumaa yli puoli vuotta, ja käteen ei jäänyt muuta kuin sytkäri ja kasa tuhkaa. Mietin ja mietin, kunnes ymmärsin,

että olen oikeasti aika hölmö jätkä. Mieleeni ei jäänyt haalarinpoltosta muuta kuin tuo asia. Olen hölmö jätkä. Kaikki oli turhaa.

Puoli vuotta jälkeen tulen

Nyt puoli vuotta tämän tapahtuman jälkeen tajuun, että itse asiassa haalarinpoltto auttoi minua löytämään itseni. Voin olla nyt sinut itseni kanssa, minun ei tarvitse enää esittää tai todistella kenellekään enää mitään. Tajuan olevani täysin idiootti, ja jos joku minua haukkuu, niin haukkukoon. Haalarinpoltto auttoi minua löytämään oman tyhmyyteni. Parempi löytää joskus edes oma tyhmyytensä, kuin ettei löydä itsestään mitään. Mieluummin olen kaikkien tosinelaisten sylkykuppi, kuin etten ole mitään. Löysin asemiani Jyväskylän historianopiskelijoiden keskuudesta haalarinpoltton ansiosta. Kaikki nauravat minulle ja tyhmyydelleni. Tuon siis ainakin jonkinlaista iloa ihmisille. Mutta mikä oli sitten tämän tarinan opetus teille lukijoille? Polta haalarisi, niin löydät itsesi.

*Osmo "Anttoni"
Nyyssönen*

Haalarin savuavat jäänteet

Operation Snüsselbussel

- Suur-Suomiko muka haihattelua?

Jo muinaiset roomalaiset tiesivät sanan history tulevan sanoista his story. Antiikin foinikialaiset sen sijaan epäilivät tätä ja väittivät, että englantia on kielinä epävalidi tämän aikakauden käsityksille. Kuten eräs merkittävä sorbialainen ajattelija hiukan tämän jälkeen on todennut: ”Yrittäessään luoda sensoristimulaatioiden luoman illuusion ympärille runkoa, kieli ironisesti luo itse todellisuuden”. Lähdimme itse luomaan todellisuutta simuloidulla illuusiolla, mikä vastaisi kauan ihmiskuntaa askarruttaneeseen kysymykseen: olisiko Suomesta voinut tulla suurvalta, jos se olisi vapautunut Venäjän sarron ikeen alta jo kansainkeväänä 1848? Metodina käytimme Paradox interactivin markkinoille tuomaa vaihtoehtoissimulaatio-ohjelmaa Victoria 2 (2010).

Annoimme ajan kulkea, kunnes 1848 liberaali Venäjä vapautti Suomen, Viron, Latvian, ja Liettuan. Tämän jälkeen Suomi aloitti nousunsa kohti suuruutta puhkeamalla kulttuurisesti kukkaan. Suomen teollisuus oli saanut Venäjän kokeiluista lentävän lähdön. Suomea kohti suuruutta johti viikinkipuolueeksi rekisteröitynyt nationalistipuolue. Puolueen suosiota selitti suomalaisten maahanmuuttovastaisuus, sillä Suomen väestö oli 1800-luvun venäläistämistoimien seurauksena muuttanut radikaalisti, mm. ukrainalaisia oli muuttanut Suomeen tuhansittain ja paikoittain väkiluvusta jopa 60% oli alueellisesti ukrainalaisia.

Suomen kulttuurinen nousu johtui suuresti nationalistisesta kansallisuuskulttuurista, mitä viikinkipuolue

Suomi itsenäistyttyään 1848

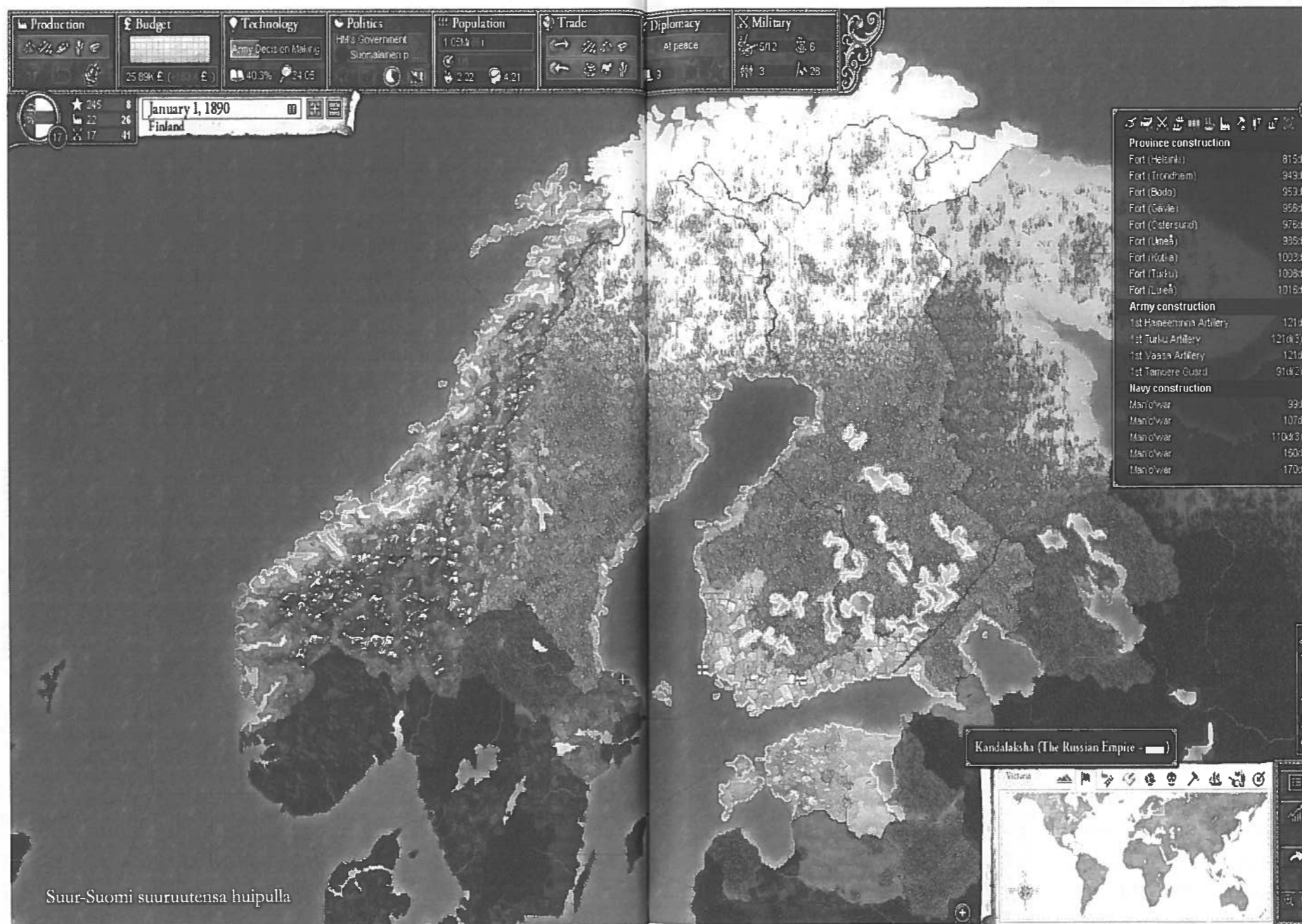
käytti onnistuneesti propagandassaan ja onnistui näin ilman pahempia seurauksia eliminoimaan saamelaiset koko Suomen Lapista vuoteen 1849 mennessä. Saamelaisista suuri osa sai suojapaikan Ruotsista, mutta suuri osa jäi Suomen sortotoimien uhreiksi. Vuonna 1850 Suomi aloitti Viron vapautussodan, sillä Viro oli edelleen Venäjän satelliittivaltio. Suomi otti hyödyn Venäjän tukalasta tilanteesta, sillä Venäjä kävi sotaa ottomaaneja ja Saksaa vastaan vapauttaakseen slaavilaiset kansat. Sotaonni vaihteli, belgialaiset miehittivät Ahvenanmaata 1850-51 ja hävityn Pietarin taistelun jälkeen Venäjän ehdottama rauha hyväksyttiin välittömästi. Pian vapautussotaa seurasi Viron liittäminen Suomeen 1852. Veljeskansat olivat liittyneet yhteen suuremman suomalaisen valtion luomiseksi.

Venäjän kamppaillessa kansojen yleisen vapauden puolesta Saksaa vastaan, Suomi mestauttaa soraääniset agitaattorit, jotka uhkaavat Suomen suunniteltua suuruuden suunnitelmia. Suomen saamelaisiin kohdistuvat sortotoimet eivät jää huomiotta. Ruotsi julistaa Suomelle sodan aikeissaan vapauttaa saamelaisten asuinmaat. Sodasta huolimatta Suomi nousee valtavalla kulttuurisella voimallaan suurvallaksi suurvaltojen joukkoon. Kansainvälisiä kokouksia ei järjestetä, ellei Suomen edustaja ole paikalla. Suomalaisista taiteilijoista keskustellaan Wienin kahviloissa ja aina Pariisin salongeissa asti. Vuoden 1856 maailmannäyttely pidetään Helsingissä sodasta huolimatta ja koko maailma tulee paistattelemaan suomalaisen kulttuurin valossa. Sota ei muutu suuntaan eikä toiseen, kunnes suomalaiset partisaanit karkoittavat ruotsalaiset takaisin Sveamman hellään syleilyyn. Sota päättyi vuonna 1857.

1860-luvun lähestyessä nälkävuodet ja flunssaepidemioiden piinaavat Suomea ja Suomi menettää suurvalta-asemansa vuonna 1858. Hädän ollessa suurimmillaan suomalaiset hylkäävät nationalistijohtajansa, ja pasifistipuolue nousee valtaan luvaten rauhaa meidän ajallemme. Kuitenkin 1860-luvun edetessä nationalistit alkavat saada uudelleen kannatusta ja nousevat uudelleen valtaan Venäjän romahduksen siivittämänä 1863. Venäjää ei enää tunnusteta suurvallaksi, vaikka se nouseekin takaisin 1860-luvun puoliväliin mennessä.

Nationalistijohtajat innostavat Ruotsin jälleen

sodanjulistukseen. Ruotsi kuitenkin joutuu maailman maiden silmätikuksi ja sodanjulistuksia alkaa sadella rakkaan länsinaapurimme kauhuksi. Itävalta, Ranska ja Venäjä miehittävät Ruotsin eteläosia ja samaan aikaan alkavat myös kansalliset kapinoida kuningasta vastaan. Kun Suomikin päättää ottaa

Suur-Suomi suuruutensa huipulla

kakusta oman osansa ja valloittaa Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin, saa kansa tarpeekseen. Kuningas syöstään vallasta ja karkotetaan maasta. Ruotsi päätyy demokratiaksi ja solmii rauhan menettämällä suuria maa-alueita.

Voitetun sodan jälkeen Suomi menettää suurvalta-asemansa nälkävuosien ja pahan flunssapandemian seurauksena 1860-luvun loppupuolella. Vaikkakaan Suomea ei enää lasketa absoluuttisten suurvaltojen joukkoon, saa se kutsun Kongon konferenssiin, jossa keskustellaan Afrikan siirto-

maiden jaosta. Suomi joutuu konferenssissa kuitenkin pahemman kerran kusetuksen kohteeksi, kun suurvallat Ranskan, Britannian ja Saksan johdolla ottavat kermat kakun päältä ja jättävät pohjoisen soturikansan nuolemaan näppejään.

Tästä suivaantuneena suomalaiset johtajat

aloittavat operaatio Afrikan tähden, jonka tavoitteena on saada jalansija Afrikasta kolonisoimista ajatellen. Suomi varustaa 15 000 miehen sotajoukon, joka purjehtiikin Afrikan länsirannikolle tehden maihinnousun. Armeija marssii läpi Algerian aavikoiden ja sen miesluku tippuu n. 10 000 mieheen, sillä suomalaiset eivät olleet osanneet varautua aavikon olosuhteisiin. Suomen armeijan raskaat ja lämpimät manttelit, kintaat ja saappaat eivät osoittautu kaikkien toimivimmaksi varustukseksi. Kun armeija lopulta saavuttaa määränpänsä Sokotossa ja leiri-

ytyy odottamaan taistelua tapahtuu kohtalokas virhe sodanjohdolta. He sallivat suomalaisille sotilaille vapaillaan.

Suomalaiseen tapaan ilta ei ole kaikkein kuivin mahdollinen, vaikka aavikolla ollaankin. Lahjontaan tarkoitetut viinaputelit aukenevat ja edessä on suomalainen via Dolorosa. Sokoton armeija sattuu juuri sopivasti paikalle yön pikkutunneilla ja tuhoaa laskuhumalaisen suomalaisarmeijan viimeiseen mieheen. Nöyryytys on räydellinen. Jäljelle jää vain yksi mies kertomaan tästä tapahtumasta todellisen version. Tämäkin mies kärsii krapulasta ja hänen tarinansa jää ainooastaan hänen sukunsa tietoon. Tämän miehen pojanpoika käyttää tilaisuuden hyväkseen noin sata vuotta myöhemmin ja kehittää Afrikan tähti -lautapelin.

Myöskin kotimaassa tilanne alkaa eskaloitua Suur-Suomen kohtaloksi. 1860-luvulla sodista paljon kärsinyt Ruotsi tahtoo alueensa takaisin. Pohjois-Ruotsin tehtaiden menetys osoittautuu nuorelle demokraattiselle Ruotsille liian kalliiksi kestää. ”Kansa tahtoo sotaa”, on ruotsalaisten tunnuslause 1890-luvulla. Suomi on menettänyt lähes koko armeijansa epäonnistuneessa kolonisointiyrityksessä, mutta ilman taistelua se ei aio valloitetuista alueistaan luopua. Edessä on suuri pohjoismainen sota hienostuneiden ruotsalaisten ja suuren suomalaisen sotilaskansan välillä. Onko Suomi nyt mennyttä ja osoittautuuko Suur-Suomi jälleen kerran tässäkin vaihtoehdohistoriassa täydeksi haihatteluksi? Vai nouseeko suomalainen sotilas jälleen kerran keskiöön ja tuhoaa ennakkoon ylivoimaisen vihollisen? Tästä voitte lukea tai sitten ette voi lukea kevään Tosine-lehden numerossa. Kenties tutkijatkin ovat keväällä humalassa kuin suomalainen sotilas Afrikan aavikoilla. Tämä selviää vain ja ainoastaan yhdellä ja ainoalla tavalla. Ai milläkö, no se voi selvitä juomalla absinttia tai vaikkapa kysymällä Nyyssösen Anttonilta. Ai miksikö? Pohtikaa savolaisuutta, niin voitte kenties keksiä ratkaisun. Pseudotiedettä jälleen kerran tehneet Juho Soini ja Lauri Niemistö kiittävät ja alkavat odottaa koska laitos tarttuu tähän äärettömän mielenkiintoiseen tutkimuskohteeseen.

Juho Soini ja Lauri ”Mauri” Niemistö